Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 230 (8970).

1986 йил 4 декабрь пайшанба

Баҳоси 3 тийин

КПСС XXVII СЪЕЗДИ

УЛУҒ ОКТЯБРНИНГ 70 ЙИЛЛИГИГА— ИККИ ЙИЛЛИК ПЛАН!

МАМЛАКАТИМИЗДАГИ йирик ишлаб чиқариш коллективларининг илғор бригадирлари В. Гвоздев, А. Потапов ва В. Сидорейко ўртоқларнинг Улуғ Октябрнинг 70 йиллигигача ўн иккинчи беш йилликнинг дастлабки икки йили планини бажариш ташаббусининг КПСС Марказий Комитетида маъқулланишини областимиздаги юзлаб бригадалар коллективлари зўр қониқиш билан кутиб олдилар. Ана шу ташаббускорлар изидан бориб, областимиздаги саноат корхоналарида, қурилиш ташкилотларида ва автотранспорт хўжаликларида Улуғ Октябрь байрами шарафига зиммасига юксак социалистик мажбуриятлар қабул қилаётган коллективлар кун сайин кўпайиб бормоқда. Яқинда улардан бир группаси ўзларининг режалари, фикр-ўйлари билан ўртоқлашиш учун В. И. Ленин марказий музейининг Тошкент филиалига — илғор бригадирлар слётига йиғилдилар. Қуйида ана шу область слёти қатнашчиларининг режалари билан танишасиз.

БРИГАДА ПУДРАТИ ШАРОФАТИ

● **Д. МЕДВЕДЕВ, В. И. Ленин номли Олмалиқ кон-металлургия комбинати Сарichеку кони бурғуловчилар бригадири.**

БИЗНИНГ бурғуловчилар бригадамиз 1984 йилдан бошлаб фаолият кўрсатяпти. Албатта, бу жуда қисқа муддат, лекин мана шу муддатнинг ичида коллективимизда яхлит бир аҳиллик, ишга ўзимизга хос муносабат шаклланди.

Бурғулаш участкаси фойдали қазилмалардан фойдаланиш технологияси занжирида биринчи бўғин бўлиб хизмат қилади. Бизнинг ишимизнинг қанчалик самарали бўлиши корхонанинг узлуксиз ишлашига бевосита дахлдордир. Бригадамизда тўртта бурғулаш станоги бўлиб, уларда 24 киши ишлаймиз. Ўтган йили меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, машиналардан моҳирона фойдаланиш туфайли зиммадаги план-топшириқларни анча ошириб адо этдик. Жумладан, пландагига қўшимча 1000 погон метр қудуқлар қазидик. Ҳар бир бурғулаш станогининг меҳнат унумдорлиги 29 минг погон метрга етди.

Бу муваффақиятларга эришишимизда бригада пудратини ва ҳар бир бригада аъзосининг меҳнат иштироки коэффициентини жорий этганимиз қўл келди. Бу усул ҳар бир кишининг ўз вазифасига ўта масъулият билан ёндошишига, бригаданинг умумий пировард ишига салмоқли ҳисса қўшишига катта турткн бўлди. Шу билан бирга, ҳар бир материал ҳамда электр энергиясини тежашга алоҳида эътибор беряпмиз. Энг асосийси, бригада пудрати коллективда ўзаро ўртоқлик муҳитини яхшилади. Натижа эса қуйидагича: бугунга келиб 1986 йилга олган социалистик мажбуриятларимизни ошириб адо этдик. Пландаги 6 минг погон метр ўрнига 10 минг погон метр қудуқлар қазилди. Шу билан бирга, 30 та муҳим эҳтиёт қисмларни тежаб қолдик ва бу мажбуриятдагидан уч баравар кўпдир. Муваффақиятларимизда меҳнат ветеранлари И. Якупов, Г. Дивак, уларнинг муносиб шогирдлари В. Шпанагел ва С. Мўминовларнинг ҳиссаси салмоқли бўлди.

Мана шу имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, коннинг раҳбарлари билан маслаҳатлашиб бир қарорга келдик: Улуғ Октябрнинг 70 йиллигигача, қудуқ қазиш ишлари бўйича беш йилликнинг икки йили планини бажарамиз ва меҳнат унумдорлигини ошириш бўйича беш йилликнинг охиригача белгиланган маррани забт этамиз.

ДАВЛАТ ҚАБУЛИ: МАСЪУЛИЯТ ВА МУАММО

● **С. ЕГОРОВ, «СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси 31-механика-йиғув цехининг бригадири.**

1987 ЙИЛНИНГ 1 январидан бошлаб мамлакатимиздаги, шу жумладан, пойтахт шаҳримиздаги ўнлаб йирик корхоналарда ишлаб чиқарилган маҳсулотни давлат қабули жорий этилиши, айтиш мумкинки, мамлакатимиз тарихида сифат йўлида муҳим тарихий қадам бўлди. Давлат қабулига ўтадиган корхоналар орасида бизнинг бирлашмамиз ҳам бор ва бу зиммамизга жуда катта масъулият юклайди. Яъни, ҳозиргача сифатли ишлаб чиқарилаётган ҳар битта деталь ва ҳар битта машинамизнинг сифатини янада ошириш учун ҳаракат қилишимиз, қўшимча резерв ва имкониятларни излаб топишимиз ва ишга солишимиз даркор. Шундай қиляпмиз ҳам.

Бизнинг бригадамизда асосан малакали ишчилар меҳнат қилишади. Уларнинг ҳар бири икки-уч касбни ўзлаштириб олган. Бу эса бригаданинг пировард натижа бўйича ишлашига, ҳар бир минутдан самарали фойдаланишга муҳим омилдир. Натижада бригадада зарур бўлган 30 киши ўрнига ҳозир 23 киши меҳнат қиляпти ва зиммадаги план-топшириқларини ортиғи билан адо этмоқдамиз. Хусусан, ўтган ўн ойлик товар маҳсулоти ишлаб чиқариш плани 100,5 процент, меҳнат унумдорлигини ошириш плани 113 процент бажарилди.

Давлат қабули жорий этилишини биз қониқиш билан кутиб олдик. Ҳозир заводда янги шароитларда ишлашга ўтиш бўйича кенг тушунтириш ишлари олиб борилмоқда. Бунда завод партия комитети, касаба союз ва комсомол комитетининг роли салмоқлидир. Биз технология бузилишларига узоқ муддат йўл қўйиб келдик. Энди эса бунга чек қўядиган вақт етди.

Шу билан бирга янгича шароитда ишлашга халақит берадиган сабаблар ҳам йўқ эмас. **Масалан, сифатли асбоб ҳанузгача муаммо бўлиб турибди. Ҳолбуки, асбоб сифатли бўлмагунча у билан ишлаб чиқариладиган маҳсулот сифатини талаб қилиб бўлмайди. Шунинг учун биз давлат қабулини энг аввало ана шу асбобларни тайёрлаб берадиган қўшимча ва тайёрлаш ишлаб чиқаришларидан бошлаш керак, деб ҳисоблаймиз.**

БИР ЁҚАДАН БОШ ЧИҚАРИЛСА...

● **П. ШИРЯЕВ, Янгийўлдаги 107-автокорхона ҳайдовчилари бригадири.**

БИЗНИНГ коллективимиз ҳам Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига беш йилликнинг икки йили топшириғини бажаришга аҳд қилди. В. Гвоздев, А. Потапов ва В. Сидорейколарнинг ташаббусига қўшилиб, 1987 йилнинг охиригача пландагига қўшимча 4,5 минг тонна маҳсулот ташиш мажбуриятини олдик.

Зиммадаги планларни ошириб адо этишимизда автоколонналар ва бригадалар ўртасида ташкил этилган социалистик мусобақа муҳим роль ўйнайди. Автокорхонамиздаги 11 бригаданинг ҳаммаси ўзаро мусобақалашиб ишламоқда. Биз юк ташиш ҳажмини 105 процент, юк обороти планини 116,8 процент, паркдан фойдаланиш коэффициентини 99,6 процент бажардик, 1490 литр ёнилғи тежадик. Бу эса бизга тежалган ёнилғи ҳисобидан 2,5 кун ишлаш ва пландагига қўшимча 200 тонна халқ хўжалик юкларини ташиш имконини беради.

Бизда шахсий меҳнат беллашуви ғолиблари шарафига байроқ кўтарилади ва унга пул мукофоти берилади. Бригадамиз эса бу йилнинг ўзида уч марта мукофотли ўринларни эгаллади.

Ҳозирги кунда барча шина ва спидометрлар ремонт қилиняпти. Булар эса автокорхона бўйича йил бошидан буён 50 минг литр бензин тежаш имконини берди. **Бироқ, пировард натижалардан ремонт ишчиларининг ҳам манфаатдорлигига қарамай, ремонт ишларининг сифати талабга жавоб бермайди, машиналарнинг ўз вақтида линияга чиқиши таъминланмаяпти. Сабаби — ремонт ишчиларининг ўз вазифасига масъулиятсиз, виждонсиз муносабатда бўлишидир. Шунингдек, малакали ремонтчилар ва эҳтиёт қисмлар ҳам етишмайди. Бир неча йилдан буён область юк ташиш автомобиль трестига механизациялашган ювиш ускунасини бериш тўғрисида ариза ёзамиз. Лекин бу ҳамон натижасиз қоляпти.**

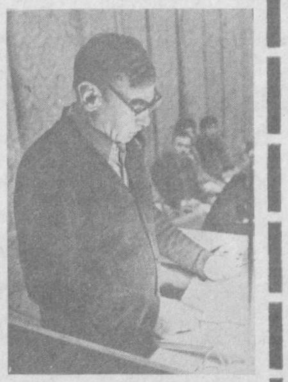

Суратда: слёт қатнашчиларидан бир группаси.

А. Мальцев фотоси.

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ҲАР БИР ОИЛАГА— АЛОҲИДА КВАРТИРА

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети программавий вазифа—ҳар бир оилани алоҳида квартира билан таъминлаш вазифасини илдам ҳал этиш юзасидан Горький автомобиль заводи ибратига эргашган В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводи, КПСС XXV съезди номли Наманган машинасозлик заводи, КПСС XXV съезди номли Самарқанд химия заводи, Урганч ёғ-мой комбинати коллективларининг ташаббусини маъқуллади.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ЎЗБЕКИСТОН МЕТАЛЛУРГИЯ ЗАВОДИ КОЛЛЕКТИВИНИНГ

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

В. И. Ленин номидаги Ўзбекистон металлургия заводи коллективи КПСС XXVII съезди қарорларини бажара бориб, партиямизнинг совет кишиларининг уй-жой шароитларини яхшилаш йўлларини қидириб топиш тўғрисидаги даъватига жавобан, барча маблағлар ва имкониятлардан фойдаланиб, кооператив ва якка тартибда уй-жой қурилишни ривожлантириб, 1996 йилга қадар заводнинг уй-жойга муҳтож оилаларини уй билан таъминлаш мажбуриятини олди.

Бу вазифани бажариш учун қуйидагиларни амалга ошириш назарда тутилмоқда:

1996 йилгача 27,2 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топшириш таъминланади. Бунга заводнинг ўз кучлари — хўжалик усули билан қурилишни кескин даражада ошириш эвазига эришилади. Ремонт-қурилиш цехининг базасини кенгайтириш мўлжалланмоқда.

12,8 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топшириш мўлжалланаётган ёшларнинг уй-жой кооперативини тузиш назарда тутилмоқда.

Қурилиш ташкилотлари билан тўғридан-тўғри шартномалар тузиш ҳисобига 20 минг квадрат метр уй-жойни фойдаланишга топширишга қарор қилинди.

Қурилишда шериклик йўли билан иштирок этиш мақсадида СССР Қора металлургия министрлигининг маблағларини шаҳар ижроия комитетига ўтказиб, завод меҳнаткашлари учун 104 минг квадрат метр уй-жой олиш мўлжалланмоқда.

Корхона коллективи Волжск автомобиль заводининг қурилиш объектларига меҳнаткашларни кенг кўламда жалб этиш тўғрисидаги ташаббусини қўллаб-қувватлади.

Қўшимча тарзда шахсий уй-жойлар ва кооператив квартиралар қуриш ҳам мўлжалланмоқда, бу тадбир 300 оиланинг эҳтиёжини қондириш имкониятини беради.

Мажбуриятлар завод коллективининг умумий йиғилишида қабул қилинган.

Ўрта Осиё республикалари делегациясининг АДРда бўлиши

КОБУЛ, 3 декабрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети депутати, Ўзбекистон КП Тошкент область комитетининг биринчи секретари Т. А. Алимов бошчилигидаги Ўрта Осиё республикалари партия ва совет ходимлари делегацияси 1986 йил 27 ноябридан 3 декабригача Афғонистон Демократик Республикасида бўлди.

Делегация Балх, Бадахшон, Жузжон, Қундуз, Тахар, Фарёб вилоятларида бўлиб, ишлаб чиқариш коллективлари, қишлоқлар, мактабларда кўпдан-кўп учрашувларда қатнашди. Партия ва давлат органларининг вакиллари, ишчилар, деҳқонлар, зиёлилар меҳнат коллективларида самимий дўстона суҳбатлар бўлди.

Совет делегациясини АХДП Марказий Комитетининг Бош секретари Нажиб ва АДР Министрлар Советининг Раиси С. А. Кештманд қабул қилдилар. Самимий, қардошларча вазиятда ўтган суҳбатларда Совет Ўрта Осиёси республикаларининг АДРнинг ўнта чегарадош вилоятлари билан ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдами, шу жумладан сиёсий, савдо-иқтисодий, социал ва маданий соҳалардаги ҳамкорлиги ва ўзаро ёрдами масалалари муҳокама қилинди. Афғонистон томони мамлакатда революцион ўзгаришларни амалга оширишда ана шу ҳамкорликнинг катта аҳамиятини таъкидлаб ўтди.

Мамлакат бўйлаб сафарда делегацияга АХДП Марказий Комитети секретарлари Н. М. Момаnд ва М. Х. Маъсуд, АДР Министрлар Совети раисининг ўринбосари М. Азиз ҳамроҳлик қилдилар.

Совет делегациясининг АДРда бўлиши афғон—совет дўстлигини ва иккала мамлакат халқлари ўртасидаги қардошликни янада мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Бугун совет делегацияси ватанига жўнаб кетди.

ТАШКИЛОТ КОМИТЕТИНИНГ МАЖЛИСИ

3 декабрь куни Тошкентда уруш ва меҳнат ветеранлари республика ташкилотини тузиш ташкилот комитетининг биринчи мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисни ташкилот комитетининг раиси — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири П. В. Догонкин олиб борди.

Катта ҳаёт тажрибасига эга бўлган одамларни мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётига, ёш авлодни совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм руҳида, СССР халқлари дўстлиги, сиёсий ҳушёрлик, интизом, меҳнатга, ўқишга, ҳарбий хизматга онгли муносабатда бўлиш, социалистик Ватан ҳимоясига доимо тайёр туриш руҳида тарбиялашга жалб этиш — тузилаётган ташкилотнинг асосий вазифаси эканлиги таъкидланди. Уруш ва меҳнат ветеранлари ташкилоти пенсионерларнинг ҳаёт ва турмушини яхшилаш билан боғлиқ масалаларни ҳал этишда, уларнинг дам олишини ташкил қилишда актив қатнашади.

Ташкилот комитетининг мажлисида иш плани кўриб чиқилди ва тасдиқланди, уруш ва меҳнат ветеранлари Бутуниттифоқ ташкилотининг таъсис конференциясига юбориладиган делегатлар состави маъқулланди. Делегатлар орасида — Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари, республиканинг машҳур кишилари, ишлаб чиқариш илғорлари бор.

Мажлис қатнашчилари уруш ва меҳнат ветеранлари Бутуниттифоқ ташкилоти уставининг лойиҳаси билан танишдилар.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Советининг сессияси олдидан

2 декабрь куни Ўзбекистон ССР Олий Совети план-бюджет комиссиясининг республика давлат ҳокимияти олий органи бошқа доимий комиссиялари вакилларининг иштирокида якунловчи мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда Ўзбекистон ССР Олий Совети план-бюджет комиссияси ва бошқа доимий комиссиялари тузган тайёргарлик комиссияларининг вакиллари Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш 1987 йилги давлат плани ва республика давлат бюджетининг тегишли бўлимларини олдиндан кўриб чиқиш натижалари тўғрисида ахборот бердилар.

Мажлисда таъкидландики, республиканинг келаси йилги плани ва бюджети тараққиётнинг муҳим проблемаларини, экономикадаги ижобий силжишларни мустаҳкамлашни кўзловчи чоралар кенг комплексини ҳал этишга янгича ёндашувларни реал акс эттиради. Беш йилликнинг иккинчи йилида жамоат ишлаб чиқариши самарадорлигини ошириш узоқ муддатли омилларидан тўлароқ фойдаланиш вазифалари турибди. Депутатлар хўжалик фаолиятининг ҳамма соҳаларида қайта қуришни муваффақиятли ниҳоясига етказиш учун халқ хўжалик комплекси барча бўғинлари янада сабот билан ҳар томонлама ишлаши лозим, деб таъкидладилар. Комиссиялар республика экономикаси тармоқлари ишини таҳлил этиб, хўжалик механизмини янгилаш жараёнини тўхтатиб турувчи анча-мунча камчиликларни очиб ташлади, бу камчиликларга барҳам бериш борасида конкрет таклифлар ишлаб чиқди.

Мажлис қатнашчилари доимий комиссияларнинг Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш плани ва республика давлат бюджети юзасидан чиқарган хулосалари лойиҳаларини, ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг тўртинчи сессиясида план-бюджет комиссияси ва бошқа доимий комиссиялар қўшма докладини маъқулладилар.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ТЎРТИНЧИ СЕССИЯСИНИНГ ОЧИЛИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг тўртинчи сессияси 5 декабрь куни эрталаб соат 10 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида очилади.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари 4 декабрь куни соат 10 дан 19 гача Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг биносида, 5 декабрь куни эса эрталаб соат 8 дан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида рўйхатга олинадилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ОҚСОҚОЛЛАР КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети оқсоқоллар Кенгашининг мажлиси 5 декабрь куни эрталаб соат 9 да Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг мажлислар залида ўтказилади.

ДЕҲҚОН БЎЛСАНГ ШУДГОР ҚИЛ!

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 3 ДЕКАБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(планга нисбатан процент ҳисобида)

Оржоникидзе	102,3
Ўрта Чирчиқ	100,0
Чиноз	100,0
Тошкент	100,0
Пискент	100,0
Коммунистик	98,2
Бўстонлиқ	97,0
Калинин	94,5
Янгийўл	93,7
Бекобод	92,9
Ғалаба	87,1
Оққўрғон	85,0
Паркент	82,1
Оҳангарон	76,1
Бўка	73,0
Область бўйича:	89,9

ЎРНИ БЎШАГАН ДЕПУТАТЛАР ЎРНИГА ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИГА САЙЛОВ ЎТКАЗГАН ОКРУГ САЙЛОВ КОМИССИЯЛАРИНИНГ

АХБОРОТИ

1986 йил 30 ноябрда 68-Пролетар сайлов округи (Чирчиқ шаҳри) ва 111-Олмазор сайлов округи (Чиноз райони) бўйича ўрни бўшаган депутатлар ўрнига Ўзбекистон ССР Олий Советига сайловлар бўлиб ўтди.

Сайловлар «Ўзбекистон ССР Олий Советига сайловлар тўғрисида»ги Ўзбекистон ССР Қонунининг 57-моддасига тўла мувофиқ ҳолда ўтди.

68-Пролетар сайлов округи бўйича рўйхатга олинган 26628 сайловчидан 99,76 проценти овоз беришда қатнашди. Сайловчиларнинг 99,92 проценти депутатликка номзод учун овоз берди. Ўзбекистон қийин эрийдиган ва иссиққа чидамли металлар комбинати директори **Мақсудов** Пўлатжон Соаталиевич 68-Пролетар сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

111-Олмазор сайлов округи бўйича рўйхатга олинган 16466 сайловчи овоз беришда юз фоиз қатнашди. Сайловчиларнинг 99,98 проценти депутатликка номзод учун овоз берди. Ўзбекистон Компартияси Чиноз район комитетининг биринчи секретари **Гришчук** Владимир Гаврилович 111-Олмазор сайлов округидан Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат қилиб сайланди.

РЕСПУБЛИКА МЕҲМОНИ

«Болгаро — Советска дружба» журналининг бош редактори Борис Петков Ўзбекистон ҳаёти билан танишмоқда. Меҳмон Бухорода бўлиб, шаҳарнинг тарихий ёдгорликлари ва янги қурилишларини кўздан кечирди, Олмалиқ ва Чирчиқ корхоналарида бўлди.

2 декабрда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев Б. Петковни қабул қилди.

(ЎзТАГ).

ДЎСТЛИК ШАРТНОМАСИ ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНДИ

Совет Иттифоқи ва Афғонистон Демократик Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳар томонлама ҳамкорликнинг янада мустаҳкамланиши иккала мамлакат халқлари, жаҳонда тинчлик ва халқаро хавфсизлик иши манфаатларига тўла жавоб беради. СССР билан Афғонистон Демократик Республикаси ўртасида тузилган дўстлик, яхши қўшничилик ва ҳамкорлик ҳақидаги шартноманинг саккиз йиллигига бағишланган жамоатчилик йиғилиши қатнашчилари ана шу ҳақда гапирдилар. Йиғилиш 2 декабрь куни Москвада бўлиб ўтди.

Сўзга чиққанлар ўз нутқларида афғон халқи Афғонистон Халқ Демократик партияси раҳбарлигида ички ва ташқи реакция кучларининг иғвогарликлари тўхтамаётган бир шароитда мамлакатда чуқур социал-иқтисодий ўзгаришларни амалга ошириш учун кураш олиб бораётганини таъкидладилар. Совет кишиларининг Афғонистонга оид масаланинг тўғри ҳал этилиши, республиканинг ички ишларига ташқаридан бўладиган ҳар қандай аралашувларга бутунлай чек қўйиш учун кенг кўламда ва мунтазам равишда ҳаракат қилиб келаётганликлари таъкидлаб ўтилди. СССРнинг бу муаммоларни адолатли ҳал этишга бўлган интилиши яқинда совет қўшинлари чекланган контингенти бир қисмининг Афғонистон Демократик Республикасидан олиб чиқиб кетганлигида ёрқин намоён бўлди.

(ТАСС).

• Партия группаси — бригада етакчиси

ОДАМЛАРНИ УЮШТИРИБ

Бирор маслаҳатли гап чиқиб қолгудек бўлса бригада коммунистлари дарров Қизил бурчакка тўпланишади. Бундай йиғилишлар одатда сменадан сўнг ўтказилади. Расмий докладчи тайинланмайди, президиум аъзолари ҳам сайланмайди. Группа ташкилотчиси Эльза Ли коммунистлар эътиборини муҳокама қилиш зарур бўлган масалага қаратади-да, бирма-бир улардан фикр сўрайди. Шу тариқа бир қарорга келинади.

Бу усул бригадада демократияни кенгайтираяпти, қарорлар қабул қилишда коллегиаллик принципини таъминлаяпти. Туғилаётган муаммоларни биргалашиб ҳал этиш имкони яратиляпти. Йил бошида бўлиб ўтган йиғилишлардан бирида участкадаги кўргазмали агитация воситаларини янгилаш, ошкораликни ошириш масаласи муҳокама қилинган эди. Шу йиғилишда ҳар бир коммунист ўз зиммасига аниқ топшириқлар олди. Кўпчиликнинг кучи билан қизил бурчакда бригада стенди яратилди. Сўнг маъмурият билан бригада шартномаси алоҳида тахталарга ёзиб қўйилди. Социалистик мажбуриятнинг бажарилишини кўрсатиб борувчи махсус бўлим ташкил қилинди. Мажбурият шартлари қандай бажарилаётганлиги ой сайин ишчиларга маълум қилиб туриладиган бўлди. Ҳар ярим ойда наряд ёпилиши билан ишчиларнинг меҳнатда иштирок этиш коэффициенти чиқариб туриладиган бўлди. Шу тариқа ошкоралик таъминланиб коллектив ҳаёти очиқ-ойдин барчага маълум қилиб борилаверди. Энди маълумотларга кўз югуртириб ким қандай ишлаётганини билиб олиш қийин эмас.

Заводимизнинг резинотехника, металл-керамика ва пластмасса буюмлари ишлаб чиқариш участкасида меҳнат қилаётган 25 ишчининг 7 нафари коммунистдир. Улар ҳиссаси билан ўтган ойларда маҳсулот ишлаб чиқариш плани анча ортиғи билан адо этилди. Ишчилардан тушган рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этиш натижасида 2 минг сўмлик самара олинди, қўл меҳнати кўп сарф қилинадиган жараёнлар механизациялаштирилиб маош фонди анча тежалди.

Ишлаб чиқаришга партиявий таъсир кучайиб бораётганлиги учун ҳам ҳар бир киши масъулиятни чуқурроқ ҳис этяпти. Илгари бундай эмас эди. Группага тажрибали коммунист Эльза Ли раҳбарлик қила бошлагандан бери талабчанлик ошди, интизом мустаҳкамланди. Шу боисдан ҳам бу йил бригада коллективи тўрт марта мусобақа ғолиби бўлди.

Коммунистлар иш сифати ва самарадорлигини оширишга алоҳида эътибор бермоқдалар. Айниқса, комсомол-ёшлар активлигини ошириш устида алоҳида қайғурмоқдалар. М. Қодирова, З. Ҳайбуллаев каби тажрибали коммунистлар ёшларга катта оталиқ ёрдами кўрсатмоқдалар, уларни муомалага, одамлар билан ишлашга ўргатмоқдалар. Бир пайтлар ёш ишчи Г. Григорьева характерида ёқимсиз ўзгаришлар пайдо бўлиб қолди. У йиғилишларда бир-икки мақталгани учун атрофдагиларни менсимай қўйди. Шундан кейин уни коммунистлар ўртага олиб камчиликларини рўй-рост кўрсатишди. Катталарнинг гапи Галинага таъсир қилди, у яна тўғри йўлга тушди. Одамлар билан ширин муомалада бўла бошлади. С. Каширина декрет отпускасига чиқиб кетганида ёшлар Галинани бригада бошлиғи қилиб сайлашди.

Вулканизатор Евгений Кромин билан ҳам шундай бўлди. У баъзан ишга келмайдиган, сабабини суриштирсангиз курақда турмайдиган баҳоналарни рўкач қиладиган одат чиқарди. Сменадан сўнг партия группаси аъзолари Евгенийни Қизил бурчакка таклиф қилишди. Сўзга чиққан ишчилар у сменага келмаган кунларда план учун қанчалик қийналишганлигини мисоллар билан гапириб беришди. Шу муҳокама арафасида коммунистлардан бири унинг уйида ҳам бўлган эди. Евгенийнинг оила аъзолари ҳам ундан норози экан. Бор гапларнинг ҳаммаси партия группаси мажлисида тўкиб солинди. Евгений дўстларидан узр сўради.

Партия группаси ишлаб чиқаришни йўлга қўйишда ва ёшларни тарбиялашда ветеранларга таянаяпти. Илгари бригада бошлиғи бўлиб ишлаган катта мастер Л. Ф. Скрепачева, смена мастерлари З. Ҳайбуллаев ва Н. Г. Хорева каби тажрибали коммунистлар ўз меҳнатлари билан атрофдагиларга намуна бўлмоқдалар. Л. Ф. Скрепачеванинг уч фарзанди, Н. Г. Хореванинг турмуш ўртоғи ва ўғли шу ерда меҳнат қиляпти. Мураббийлар ёрдамида цех бўйича 20 йигит-қиз қўш ҳунарли бўлди.

Давлат қабули жорий этилиши билан партия группасининг ишлари ҳам кўпайиб қолди. Ўтган ойларда бригада аъзолари сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқарганликлари учун икки марта мукофотдан маҳрум бўлишган эди. Партия группасининг бўлиб ўтган йиғилишларидан бирида бракчилар қаттиқ танқид қилинди. Маҳсулот сифати устидан қаттиқ назорат ўрнатилди. Ҳозир тажрибали ишчилар ёшларни ўз оталиқларига олган ҳолда меҳнат қилмоқдалар. Мураббий ўзи ва шогирди ишлаб чиқарган маҳсулот сифати учун бирдай жавоб беради. Бу усул сифатни яхшилашда муҳим омил бўлаяпти.

В. КЛЕМЕНТЬЕВ,
«Ташсельмаш» заводининг катта инженери.

Коллективнинг қатъий сўзи

«ЧИРЧИКСЕЛЬМАШ» заводида Раҳим Мусаев бошчилигидаги пайвандловчилар илғор бригадаси бу йил социалистик мажбуриятларида ёзиб қўйилганидек, техник контрол бўлимининг биронта ҳам эътирозини олмай ишламоқда. Коллектив 1986 йил ишлаб чиқариш программасини бажариб бўлди.

Бригадада 42 киши бор. Улар КХУ-4 маркали универсал ғўза культиватори узелларини пайвандлаш участкасида икки смена бўлиб ишламоқдалар. Уларнинг профессионал маҳорати, пайванд ишлари юксак аниқлик классида бажарилаётганлиги туфайли машина Давлат сифат белгисини олишга қўйилди.

— Икки сменалаб ишлаш коллективни интизомга солади, — деб ҳисоблайди Р Мусаев. — Иккала звено битта наряд асосида ишламоқда. Хуллас, ўртоқларга панд бермаслик асосий мақсаддир. Бизда социалистик мусобақа меҳнат унумдорлигини оширишнинг катта резерви бўлиб қолди. Звенолар ўртасида шундай мусобақа кетмоқда. Ғолиблар кўчма вимпел ва пул билан мукофотланмоқда.

Мусобақа илғорларидан А. Губайдулин, В. Зенин, М. Лухтаров, Р. Рустемов энг мураккаб ишлаб чиқариш вазифаларини ҳал этишга қодирдирлар. Уларнинг меҳнат календарида келаси йил май ойи давом этмоқда.

«Чирчиксельмаш»нинг пайвандлаш участкасида техника жиҳатидан қайта жиҳозлаш ниҳоясига етказилди. Бу ерда серунум пайванд аппаратлари ўрнатилди. Тез орада бу ерда Ватан роботсозлигининг янги маҳсулоти — аниқлик класси оширилган манипуляторлар пайдо бўлади.

(ЎзТАГ мухбири).

● ТОШКЕНТ экспериментал фурнитура — пластмасса заводида ишга туширилган янги металл тугмачалар ишлаб чиқариш участкаси лойиҳадаги қувватга етди. Бу буюмлар тикув, трикотаж ва чарм-галантерея корхоналарида кенг қўлланилади. Ишчи Александр Тарабрин (суратда) ана шу ускунани яхши ўзлаштириб олган.

Р. Шамсуддинов фотоси.
(ЎзТАГ).

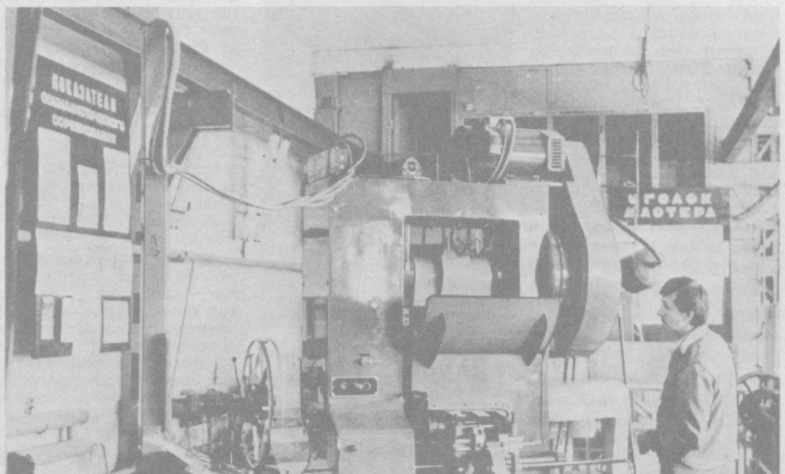

ЖОНАЖОН ВАТАН БЎЙЛАБ

● МОСКВА

ПОЧТА атоқли ҳарбий бошлиқ, Совет Иттифоқи маршали Георгий Константинович Жуковга бағишланган махсус бадиий маркали конверт чиқарди. Конверт саркарда таваллудининг 90 йиллигига аталган. Унда маршалнинг портрети, у туғилган ва вафот этган йиллар ҳамда эсдалик ёзуви тасвирланган.

● МИНСК

МИНСКДАГИ Оржоникидзе номли электрон-ҳисоб машиналари заводида жорий этилган автомат лойиҳалаш системасини инженер А. Сторожилов бошқараётган иқтисодий семинар тингловчилари ишлаб чиқишган. Эндиликда конструкторлар бир хилдаги зерикарли ишдан халос бўлдилар. Электрон-ҳисоб машинаси ёрдамида бажариладиган чизмаларнинг сифати яхшиланиб иш муддати ҳам қисқарди. Партком иқтисодий таълим системаси пропагандистлари ва тингловчиларини ўқитишнинг актив методларига жалб этмоқда. Бундай усул машғулотларни бугунги кун вазифалари билан энг кўп даражада боғлаб олиб боришга, корхонанинг муваффақиятли ишлашига ёрдам бермоқда.

● БОКУ

«БАКЭЛЕКТРОБИТПРИБОР» бирлашмасида маҳсулотни давлат қабулига ўтказиш техника контроли бўлими контролерлари ролини асло пасайтирмади. Аксинча, корхонада ана шу касбнинг обрўси анча ўсди. Корхонада контролерлар ишига баҳо беришнинг анча объектив мезонига эга бўлган ҳолда уларнинг меҳнатини моддий рағбатлантиришнинг янада такомиллаштирилган системаси қўлланила бошлади. Бундай система контролерлар иш ҳақини асосий цехлардаги ишчиларнинг ўртача маошига тенглаштириш, бу соҳага иложи борича яхши тайёргарликдан ўтган мутахассисларни жалб этиш имконини беради.

(ТАСС).

КЎТАРИЛАВЕР, “ПОДЪЁМНИК„!

ДАВЛАТ СИФАТ КОНТРОЛИ — ЖАДАЛЛАШТИРИШ ТАЛАБИ

«Подъёмник»да давлат қабули хизмати учун кабинет ҳали кўнгилдагидек жиҳозланиб бўлмасдан цехлар ва бўлимларда ҳаяжонланиш бошланди. Ишда камчиликлар бор-да. Қабул қилувчиларнинг қўлига тушмасдан шуларга барҳам берилса, яхшироқ бўларди. Улар ишлаб чиқаришни карра жадвалдек билишади, ҳар бирининг шу «Подъёмник»даги иш стажи ўн йилдан ошади.

Партия комитетига, дирекцияга «ўлчайдиган асбоб йўқ», «чизмалар Гостга мувофиқ эмас», «электр моторлари тузук ишламаяпти», «кабинага ишлатиладиган металл кондицияда эмас» деган шикоятлар ёғила бошлади... Металл конструкциялар цехидан Ю. Асеев комсомол-ёшлар бригадасининг аъзолари йиғилиш ўтказишди ва овоз бўғилгунча баҳслашиб заводдаги энг яхши бригада шарафини оқлаймиз деган қарор чиқаришди.

Ҳа, ишга зўр берилаётганлиги сезилиб турибди. Давлат қабули январга боргандагина «тўла қувват билан» ишлай бошласада, ишлаб чиқариш ҳозироқ унинг талабларига мослаштириб қайта қурилаяпти. Сифатни ошириш — жаҳон бозорига дадил чиқиб боришнинг бирдан-бир усули эканлигини тушуниб қолишди. Бирлашма маҳсулотлари етказиб берилаётган Финляндия, Перу, Италия ва яна тўққиз мамлакат ёнига бошқа катта харидорларни ҳам қўшиш керак. Бундай савдонинг маънавий томонидан ташқари энг янги машина-ускуналарни харид этишга, коллектив социал программасини тезроқ ривожлантиришга имконият ҳам берувчи «жонли валюта» томони ҳам бор. Браксиз ишлаш — қўшимча мукофотлар, социал маданий ва маиший фондни тўлдириш, янги квартиралар, санаторийлар, дам олиш уйларига қўшимча йўлланмалардир...

Ҳозир «Подъёмник»да йигирма хил моделда илмоқли, грейфер кранлар, магнит-грейфер кранлар, штабель кранлар ишлаб чиқарилмоқда. Бир йилда уч тонналикдан ўн тонналиккача (юк кўтара оладиган), қулочи 17 метрга борадиган бир ярим мингта кран тайёрланяпти. Бир хил кран кўплаб тайёрланмайди, ҳамма моделларни конвейерга қўйиб бўлмайди. Ҳар биттасининг ўз техник талаблари, ўз стандартлари бўлиб, дарвоқе, кўплари эскириб қолган.

Завод конструкторлари ва технологлари бамайлихотир иш маромидан биринчи бўлиб ташқарига чиқдилар. Бир қанча машиналар «кексайиб қолган» бўлиб, уларни ўн йил ва ундан кўп йил давомида деярли ҳеч ўзгаришларсиз ишлаб чиқаришмоқда. Давлат қабули янги конструкторлик ечимларини талаб қилди. Мисол учун кранни жилдирадиган механизм билан шундай иш қилинди.

Асбобсозлик цехи ҳам бошқача ишлай бошлади. У иккинчи даражали цехдан етакчи цехга айланди.

«Подъёмник» давлат қабул қилувчилари кабинетида техник ҳужжатлар текшириб чиқилмоқда. Ҳамма банд. Турғун Холмуродов, Владимир Мутракшов, Владимир Герасименко ва Татьяна Мадраҳимованинг кечаги ҳамкасблари бу ерга кириб, янги хизматнинг эътирозлари билан танишмоқдалар. Биров рози бўлса, биров рози эмас. Баҳс принципиал жиҳатлар бўйича бормоқда — завод ўз манфаатларини ҳимоя қилишга уринмоқда, лекин ўртада стандарт борки, энди уни четлаб ўтиб бўлмайди. Қабул қилувчилар эса пихини ёрган кишилардир. «Подъёмник»нинг энг яхши мутахассислари мана шу ишга қўйилган. Уларга партия бюросига ўн икки йил бошчилик қилган собиқ бош энергетик Т. Холмуродов раҳбарлик қилмоқда. В. Мутракшов ишни слесарликдан бошлаб, участкага раҳбарлик қилган. Кейинги вақтда эса техник контрол бўлимининг катта мастеридир. В. Герасименко — биринчи категорияли технологдир. Т. Мадраҳимова нормалаш ва стандартлаш бюросига бошчилик қилади. Ўртада бўш жой ҳам бор — малакали конструктор зарур.

— Ишни қандай ташкил қиляпсиз?

— Ҳар биримиз муайян участкага бириктиб қўйилганмиз, — дейди Т. Холмуродов. — Мушкулот шундаки, бирлашманинг иккита территорияси бўлиб, ораси 18 километр келади. Бизнинг икки вакилимиз доимо «Б» территориясида туради, қолганлар бош заводда бўлишади. Назорат кўз билан ҳам, приборларга қараб ҳам олиб борилади. Завод техника контрол бўлими бизга кранни топширмоқчи дейлик. Шунда ҳужжатларни текшириб чиқамиз, ишлатилган материаллар, яъни пўлат маркаси буюртма шартларига тўғри келиш-келмаслигини текширамиз. Шундан кейин габаритлар ўлчаб чиқилади, пайванд чоклар ва йиғиб монтаж қилиш сифати аниқланади, электр ускуналар, комплектлилик, бўяш сифати текширилади.

— Хуллас, техника контроли бўлими ишини қилар экансизда?

— Йўқ бизнинг вазифамиз бошқача. Эндиликда планни деб ОТК ҳам бракка кўз юмишдан манфаатдор бўлмайди. Сабабларни биргалашиб қидирамиз. Сўнгги бир мисолни айтай. Одатда завод контрол хизмати магнит-грейфер крани мостига ўн бештагача эътироз билдирарди. Эндиликда бундай эътирозлар сони 35 тагача кўпайди. Илгари бракка чиқарилмаган майда-чуйда ишлар эндиликда стандартга мувофиқ бажарилмоқда.

Бу нарса ишлаб чиқаришни қайта қуришни тақозо этди, албатта. Биринчидан, яхши ўлчайдиган асбоблар керак, ҳолбуки, кўпгина бригадалар оддий чизғичлар билангина иш кўради. Иккинчидан, кўпдан-кўп комплектловчи узелларни стандартга қадар етказиш учун контрол стендлар бўлиши зарур. Буларнинг ҳаммасига маблағ керак. Лекин завод қилинган харажатларни тезда қоплаб олади. Учинчидан, ҳамма иш коллективнинг профессионал тайёрлигига боғлиқки, бу — энг муҳимидир. Коллектив эса кўп ишларга қодир.

Хўш, ОТК давлат қабул қилувчиларига қандай қараяпти?

— Ҳаётий зарур хизмат, — деб ҳисоблайди бўлим бошлиғи Николай Чекань. — Дастлабки дамларда иш қийин бўлишини биламиз, лекин январга бориб ишлар жўнашиб кетар, деб ўйлайман. Бунинг учун хизматнинг ўзини ҳам билимли мутахассислар билан мустаҳкамлаш керак, ҳозирча бу нарса жиддий проблемадир.

Ҳозирча заводнинг ўзи ҳам ҳал этишга қодир бўлмаган бир масала бор. Бу — шартномаларга мувофиқ маҳсулот етказиб беришдир. «Подъёмник» кооперация йўли билан юзлаб корхоналардан деталлар ва узеллар олиб туради. Бу корхоналарнинг ҳаммасида ҳам давлат қабул хизмати бор деб бўлмайди... икки йил ичида заводнинг шундай корхона маҳсулотларини текшириб қабул қилувчи хизмати Тбилиси электр двигателлар заводининг 415 та моторини, юборган жамики маҳсулотининг чорак қисмини бракка чиқарди! Москва «Динамо» заводининг магнит контролёрлари, Котляков номидаги Ленинград заводининг редукторлари панд бермоқда.

Хуллас, муаммолар бор ва бундан кейин ҳам бўлади. Ўзбекистонда давлат қабули хизмати жорий этилган бошқа 32 корхонага нисбатан «Подъёмник» ишларни қайта қуриши учун баъзи жиҳатдан енгил бўлса, бошқа бир жиҳатдан қийинроқдир. Енгиллиги шуки, бу ерда ҳадеб брак қилаверишга кўникишмаган, корхона ўз соҳасидаги энг яхши корхоналар орасида муқим туриб келмоқда. Техника жиҳатидан жиҳозланиши заифлиги туфайли қайта қуриш ишлари қийинроқ кўчади. Реконструкция қилиш керак-ку, лекин у ниҳоятда суст бормоқда.

Хўш, бирлашма раҳбарлиги давлат қабулидан нималарни кутяпти?

— Шу энг муҳим участкага энг яхши кишиларни юборганлигимизнинг ўзи муносабатимиз қандай эканлигини кўрсатиб турибди, — деди бош инженер В. Дьяченко. — Биз коллектив ишига холис баҳо берилишини кутяпмиз. Шундай қилиш мумкин, албатта. Ишлаб чиқаришга конкрет ёрдам берилиши ҳам муҳим. Пировард натижада умумий ишни қиляпмиз-ку.

...1 январдан бошлаб «Подъёмник»нинг бутун маҳсулотига давлат қабули баҳо беради. Бу ерда янги йилни икки хил кранни Сифат белгисини олишга қўйиш, халқ хўжалигига зарур янгилик — штабелер-кранни кўплаб ишлаб чиқара бошлаш билан кутиб олишга қарор қилишди.

«Подъёмник», кўтарилавер!

Л. ЛЕВИН,
(ЎзТАГ мухбири).

Фан-техника янгиликлари — ишлаб чиқаришга

ЯНГИ МАШИНА ТУҒИЛМОҚДА

ТАЖРИБА участкасида турган ҳар иккала машинанинг бир-биридан фарқи кескин кўзга ташланади. Шу кунда ишлатилаётган Р-192-5Г маркали 24 урчуқли ип йигириш машинасининг оғирлиги салкам 20 тонна, янги РСК-Ш машинаси оригинал иш органи билан жиҳозланган.

Эски машинадаги урчуқ ва машинанинг ипини пишитадиган қисмининг ҳаммаси металлдан ишланарди. Тўқимачилик машиналари махсус конструкторлик бюроси конструкторлари эса мана шу қисмлардан воз кечиб, унинг ўрнига аэродинамик буровчи қурилма ишладилар. Бунда камералардаги айланма ҳаво оқими ипларни турли томонга буради. Улар бир-бирига туташганда эса чирмашиб кетади. Энди стренгни — толалар бирлашмасини бураш ва уларни ўраш усули алоҳида-алоҳида бажариляпти. Ҳозирги машиналарда бу процесслар бирга бажарилгани учун урчуққа фақат маълум диаметрдаги ип ўраш мумкин. Бу жараён илгарилари иш процессини қийинлаштирарди, маҳсулот сифати, иш унумдорлигига таъсир қиларди. Янги машинанинг бир йиллик иқтисодий самараси 39 минг сўмликни ташкил этади. Монтажчиларга манзур бўлгани шу бўлдики, машина бир-бирининг ўрнини боса оладиган бўлимлардан тузилган. Шу боисдан ҳам уни ўрнатишга бир-икки кун кифоя қилади.

РСК-Ш машинасининг яна бир қатор афзалликлари бор. Бу ҳақда бизга ана шу машина устида иш олиб бораётган Тошкент тўқимачилик институти аспиранти Бахтиёр Салоҳиддинов сўзлаб берди.

— 1984 йилдан бошлаб шу машинани маълум гуруҳини ишлаб чиқаришга рухсат беришди, — деди у. — Ҳозирги пайтда Курск трикотаж фабрикасида шу машиналарнинг бир нечтаси ишга туширилди. Ҳозир ишлаб турган рогулкали машиналар жуда юқори шовқинга эга. Яъни ишчига зарарли ҳисобланади. Янги маркали машинада эса шовқин анча пасайтирилган.

— Бунинг қандай қилиб олди олинган?

— Ҳа, шовқин кам. Бураш билан ўраш процесси бир-биридан алоҳида қилиб ажратилган. Бураш процессини аэродинамик буровчи мослама амалга оширади. Аэродинамик мослама эса ҳаво билан ишлайди. Катта шовқинга сабабчи ҳаракат узатувчи механизмлар — жуда кучли ғилдираклар олиб ташланган.

Янги машинада ишлаётган ишчининг ишини операторнинг ишига ўхшатиш мумкин. Тазга жойлашган ленталарни жунни аэродинамик буровчи мослама орқали ўтказиб, бошида чиққан бир метр маҳсулотни катушкага олиб бориб ўраб қўйилса бас, у ёғига машинанинг ўзи ўраб кетаверади. Ишчининг вазифаси — назорат қилиб туришдан иборат. Бу машинани манипуляторлар билан тўла жиҳозлаш мумкин.

Ишлаш жараёнида жуда кўп пухлар ажралиб чиқади. Бу машинанинг айланадиган, ёғланадиган жойларига ёпишиб, уларнинг ишлаш процессини қийинлаштириши мумкин. Шунинг учун янги агрегатда пухларни ҳаво билан тозалаш системаси қўлланилган.

Авваллари машинанинг битта ипи узилса, йигирувчи бутун машинани тўхтатиб, ипни улашга вақт кетказар эди. Ҳозир бунинг ҳам олди олинди.

Янги машинанинг иш унумдорлиги эски машинага қараганда бир неча баравар ортиқ. Олдинги машинада бир минутда 40—60 метр ип чиқарилса, янги машинада 150 метр маҳсулот тайёрланади. Яна шуни айтиш керакки, йиғилиш камералари бир-бирига алоқасиз ишлай олади. Алоқасиз ишлай олади, деганимиз ип узиладиган бўлса, фақат ўша бўлим тўхтайди, деган гап. Демак, ип узиладиган жойда автоматизация системаси қўлланилган. Ип узилган пайтда машина йигирувчини сигнал орқали ўзи чақира олади. Ишкал пайтда машинанинг бош томонида ўрнатилган лампочка ёниб туради.

— Бу машина фақат жунни йигиришга мослаштирилган. Пахтани йигирадиган машина яратиш устида ҳам изланиш олиб бориляптими?

— Бизда ҳозир «Таштекстильмаш» заводи лабораторияси ходимлари Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти лабораторияси билан ҳамкорликда пахта учун мослашган ровничний, яъни ўз-ўзини ўраш принципига асосланган машина устида иш олиб боришяпти. Пахта толалари анча калта бўлгани учун бураш мосламаларига пахтани йигириб беришнинг имкони бўлмаяпти. Маҳсулотнинг сифати талабга жавоб бермаяпти. Шунинг учун ҳозирги пайтда машинани пахтага мослашимиз керак.

Кун тартибида янги РСК-Ш машинасини автоматизациялаш, уни автосъемшчиклар, манипуляторлар билан жиҳозлаш ишлари турипти. Натижада иш унумдорлигини олдинги эски машинага нисбатан ўн баравар ошириш имкони бор.

...Биз янги РСК-Ш машинасини ихтиро этишга муносиб ҳисса қўшаётган Юрий Мирошниченко, Владимир Шекотов, Тамара Мухидова, Аркадий Соркин ва Бахтиёр Салоҳиддинов каби конструкторларга барча синовларда муваффақиятлар тилаймиз.

Суҳбатни жамоатчи мухбиримиз О. ИСРОИЛОВА ёзиб олди.

ОЛИМ МУЛОҲАЗАЛАРИ

ЕР ХАЗИНАСИ БЕҲИСОБ ЭМАС

ТАБИАТДА биронта бор нарса алоҳида бўлмаган ва бир-биридан ажралган ҳолда ўз борлигини намоён эта олмаган. У доимо бошқа бир нарса билан боғлиқ бўлиб, унга таъсир кўрсатган, натижада гологик асрлар (4,7 миллиард йил) давомида пайдо бўлган мувозанат ҳамон давом этмоқда. Шунинг учун ҳам табиат элементларининг бирига етказилган зарар шу ондаёқ иккинчисида акс садо беради. Сайёрамиз — она ер таркибини мукаммал ўрганишга интилишимиз мазмуни ҳам шунда. Шу боисдан ҳам илмий-техника прогрессининг табиат ва унинг ҳар хил ресурслари тадқиқотига бўлган эҳтиёжи йил сайин эмас, балки кун сайин ошиб бормоқда. Таҳлилларда, баҳсларда илмий изланишларнинг фойдали томони олинмоқда. Ҳаётга номувофиқларига эса ўрин берилмаётир.

Инсон органик ва ноорганик дунёга нисбатан билимдонлик билан муомалада бўлиши керак. Зероки табиатга бўлган муҳаббат ва ҳурмат, аслида одамларга хос бўлган ижобий хислатлар ва интилишлардан келиб чиқади.

Жиловлаб бўлмайдиган даражада ўсиб бораётган цивилизация тазйиқи остида табиатнинг бир хил халқалари тез-тез узилиб қолмоқда ва ҳозирги кунда бу узилиш ва ўзгаришлар оқибатининг нима бўлишини сарҳисоб қилишга баъзан ожизлик қилмоқдамиз. Ана шундай табиий факторлардан бири ер бағридан қазиб олинаётган турли-туман фойдали қазилмаларга бўлган муносабатлардир.

Ҳисоблашларга кўра 1968 йилда она сайёрамиздан киши бошига 20 тоннадан турли минерал ва тоғ жинслари қазиб олинган бўлса, ҳозирда бу рақам 21 тоннага етди. Ачинарлиси шундаки, бу қазиб олинган тоғ жинси ва минералларнинг 2 процентигина халқ хўжалигига фойда келтириб, қолган — 98 проценти чиқинди сифатида ташланмоқда. Ўз-ўзидан равшанки жойидан қўзғолган бунча кўп тоғ жинсларини табиат ўз ҳолига қайтара олмайди. Улар қазиб олинган ерларда мувозанат бир оз бўлсада бузилади, бундан ташқари бошқа чигалликлар ҳам рўй беради. Хусусан, ер юзаси қиёфаси бузилади, ҳосилдор майдонлар кон чиқиндилари билан қопланади ва карьерлар очилади, бинобарин ўсимлик ва ҳайвонот дунёсига путур етади, шахталар қазилади ва турли-туман ўпирилишлар содир бўлади. Гоҳо кўллар суви қуритилиб, гоҳо янгилари пайдо бўлади, денгизлар чекинтирилади ва ер ости сув режими бузилади.

Конларни ўзлаштириш давомида улардан ажралиб чиқадиган зарарли газларни ҳавога учмаслигининг тегишли чораларини олдиндан кўриб қўйиш ҳам шарт. Умуман, фойдали қазилмаларни ер бағридан чиқариб олиш вақтинча бир муҳлат. Чунки улар битмас-туганмас нарса эмас-ку, ахир. Шунинг учун ҳар бир конни лойиҳалаш вақтида «кон умри» тамом бўлгандан кейин қилинадиган — ерларни текислаш, рекультивация қилиш, шахталардан фойдаланиш тадорикларини ҳам аниқ белгилаш лозим бўлади. Бу ўринда конлардан қазиб олинаётган асосий маъданлар қатори йўл-йўлакай учрайдиган элементларни ажратиб олиш технологиясини такомиллаштириш ва «камбағал» қатламларни ҳам ишга солиш катта аҳамият касб этишини унутмаслик керак. Бунинг устига маъдан бўлаклари (металлолом)ни йиғиш ва уларни қайта ишлашни йўлга қўйилса нур устига нур бўларди. Улар ўз навбатида кон умрини узайтиради ва янгиларини излаб топишга сарф қилинадиган харажатларни камайтиради.

Бу чораларнинг мажмуаси илмий техника прогресси даврида фойдали қазилмаларни топиш, разведка қилиш ва улардан халқ хўжалигида фойдаланишни қисқартириш керак, деган сўз эмас, албатта. Лекин ер бағридан олинаётган фойдали қазилмаларнинг бор запаслари тўла-тўкис ўрганилиши ва тамом бўлгунча қазиб олиниши керак. Аммо бу ишлар табиатни муҳофаза қилиш билан бирга олиб борилиши лозим.

Фойдали қазилмалардан рационал ва улардан табиатга зарар етмайдиган ҳолатда фойдаланиш йўлида кейинги даврларда айрим дадил фикрлар пайдо бўлмоқда. Шулардан бири яқин келгусидан бошлаб кўмир ва нефтдан ёқилғи сифатида эмас, балки фақат кимё саноатининг хом ашёси сифатида фойдаланиш маъқул кўрилмоқда. Шунга ўхшаш яна бир фикрга кўра маъданлар, айниқса рангли маъданларни турли синтетик материаллар билан алмаштиришни тараққий эттириш кераклиги таъкидланмоқда. Бу — алмаштирилган маъданлар кон умрини узайтириб, уларнинг запасларини тежашга ёрдам кўрсатади. Бинобарин, СССРда бу соҳада кўпгина ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Жумладан Д. И. Менделеев элементлар даврий системасидаги 74 рангдор маъданларнинг 35 таси, олтингугурт кислотасининг учдан бир қисмидан кўпроғи, ишлаб чиқарилаётган барит ва пирит концентратлари ва бошқа маҳсулотларнинг 80 процентдан ортиқроғи фойдали қазилмалардан комплекс ва максимал фойдаланиш натижасида оз харажат билан олинмоқда.

М. ЗОКИРОВ,
Геология ва минералогия фанлари доктори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган геолог.

• ҚАЙТА ҚУРИШ ҚИРРАЛАРИ •

САБОҚ ВА ЯКУН

ЧИНОЗ РАЙОНИДАГИ КИРОВ НОМЛИ КОЛХОЗ РАИСИ ҲАМИД АКРАМОВ БИЛАН СУҲБАТ

Чиноз райони пахтакорлари қайта қуриш, жадаллаштириш йўлидан бориб, катта муваффақиятларга эришдилар. Хўжаликларнинг янги сайланган раҳбарлари янгича иш бошладилар.

Қолоқлар қаторига тушиб қолган Киров номли колхозда ҳам бу йил аҳвол кескин ўзгарди, илгариги шуҳратни тиклаш борасида амалга оширилаётган ишлар ижобий самаралар берди.

Штатсиз мухбиримиз Э. Қосимов колхоз раиси Ҳамид АКРАМОВ билан суҳбатлашди. У қолоқликдан қандай қутилаётганликлари ҳақида қуйидагиларни гапириб берди.

Киров номли ва «Октябрь 40 йиллиги» колхозларининг ерлари, — деди раис, — бир-бирига туташ, бир ариқдан сув ичади. Лекин, фарқ ер билан осмонча бор. Мусобақадош бўлганлигимиз учун ҳам илгари бу ерга тез-тез келиб турардим. 1984 йилги ҳисобот-сайлов йиғилишида ҳам қатнашганман. Ўшанда йиғилишда бригадаларда тилга олгулик ютуқлар йўқлигини кўпчилик афсус билан айтган эди. Давлатга 170 тонна пахта кам сотилган, даромад кескин камайиб кетганди. Икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова яшаган, меҳнат қилган хўжаликнинг шу қадар кучсизланиб қолганлиги ҳаммани ажаблантирарди.

Буни қарангки, келгуси йили шу колхозга мени раис қилиб сайлашди.

Ишончни оқлаш керак. Бунинг учун қолоқлик сабабларини обдон ўрганишга жазм қилдим ва шундай хулосага келдим: муваффақиятсизликлар, моддий манфаатдорликнинг йўқлиги одамларнинг руҳини тушириб юборган, кўпчилик, шу жумладан, мутахассислар, тажрибали пахтакорлар бошқа хўжаликларга ўтиб кетишган эди.

Биз ишни уларни қайтариб олиб келишдан бошладик. Қўшни «Москва» колхозида ишлаётган собиқ бош инженер Ёрулла Раҳматуллаев бир группа механизаторлар билан колхозга қайтиб келди. Бир пайтлар уста пахтакорлиги билан ном қозонган Перне Абдураимовга яна бригада раҳбарлиги вазифасини топширдик.

«Кенг меҳнаткашлар оммасини танлаб олинган йўлнинг тўғрилигига ишонтириш, — деган эди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ М. С. Горбачев партия XXVII съездига қилинган Сиёсий докладида, — уларни маънавий ва моддий жиҳатдан қизиқтириш, кадрларнинг психологиясини қайта қуриш — тараққиётимизни жадаллаштиришнинг энг муҳим шартларидир».

Хўжалигимизда ҳам кадрлар, колхозчиларнинг психологиясини қайта қуришга, улар билан ҳар куни, ҳар соатда тушунтириш ишлари олиб боришга тўғри келяпти. Чунки, бу ерда узоқ йиллар давом этган эскича кайфиятлар, бригадалар ўртасида яққол сезилиб турган тенгсизликни кўриб кўрмасликка олиш сингари иллатлар одамларга нохуш ҳолат туғдирган эди. Планлаштиришдаги хатолар кимларнидир юқорига кўтариб, кимларнидир танқид тиғига дучор қилганлиги сир эмас. Бир мисол келтирмоқчиман: 5-бригада унумдор, қулай ер майдонига эга. Лекин, ана шу бригада зиммасига юклатилган топшириқнинг бир қисмини майдонининг 50 процентини тошлоқ, унумсиз ерлар ташкил этадиган 12-бригада коллективи бажариб келган эди. Буни талаб қилишарди ҳам. Бир неча йил давом этган бу тенгсизликнинг сабабини ҳеч ким ўрганмади, қизиқмади. Пировардида плани имконият даражасида бўлмаган бундай коллективларнинг раҳбарлари қолоқликка кўникиб қолишган эди.

Биз ўтган йилдан бошлаб барча бригадаларнинг ер шароитлари, имконият, резервларини ҳисобга олиб, сўнг план белгиладик.

Хўжаликдаги олтита бригаданинг етакчиси ўзгартирилди. Турсуной Охунова шогирди механизатор Замира Абдуваҳобова, Набижон Бектуров, Бегмат Тилланазаров каби фаолларимиз ўзларига билдирилган ишончни оқлашди. Замира колхоз механизаторлари ўртасидаги мусобақада пешқадамлик қилди.

150 гектар ернинг шўрини ювиб, мелиоратив ҳолатини яхшиладик. Зовурларни текислаш ҳисобига майдонларни кенгайтирдик. Баҳорда 740 гектар ерга «С—4880» навли чигит уруғи экилди, ягана, чеканка каби агротехник тадбирлар қисқа муддатларда бажарилди. Ҳосил мўл бўлди.

Колхозда ер ости сувлари яқин. Бу эса далага кўплаб маҳаллий ва нормадаги минерал ўғит солишни тақозо этади. Шуни ҳисобга олиб, барча майдонларни тенг миқдорда озиқлантирдик.

План ва мажбуриятимизни ҳам бажардик. Давлатга 2430 тонна «оқ олтин» сотилди. Ҳар гектар ердан 31,5 ўрнига 33,6 центнердан хирмон кўтарилди. Давлатга пландан ташқари 100 тонна ошиқча пахта етказиб бердик. Колхозимиз пахтачиликнинг ўзидан ўтган йилга қараганда 182 минг сўм ошиқча даромад қилди. Сутдан бошқа барча соҳаларда план-топшириқлари адо этилди.

Очиқ тан олиш керак, ҳали биз қайта қурилишларга тўлиқ мослашганимиз йўқ. Пахтачиликни механизациялаштиришда, хусусан дефолиация ўтказишда хатоларга йўл қўйдик. Натижада етиштирилган ҳосилнинг атиги 64 процентигина машиналарда териб олинди.

Комплекс механизациялаштиришда илгари намуна бўлиб келган хўжалик учун бу кўрсаткич, албатта, ярашмайди. Шунинг учун хатолардан тегишли сабоқ чиқариб, зарур тадбирлар белгиламоқдамиз. Ўз ҳолига ташлаб қўйилган техника воситаларини бир ерга тўплаяпмиз. Машина-трактор парки бутунлай қайта реконструкциядан чиқарилмоқда. Янги токарлик станогини ўрнатиб, ишга туширдик. Натижада машина-механизмларнинг зарур айрим эҳтиёт қисмларини ўзимизда тайёрлаш имкониятига эга бўлдик.

Колхознинг эски сут-товар фермаси қайтадан замонавий типда қурилмоқда. Бу ердаги барча ишлар механизация зиммасига юклатилди. Моллар зотини яхшилаш мақсадида «Чиноз» совхоз-техникумидан 100 бош ғунажин сотиб олдик. Чорвадорларга қулай шароитлар яратиб берилди, ободонлаштириш ишлари давом эттирилмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети III пленумида таъкидлаб ўтилганидек, ишнинг муваффақиятини конкрет инсон олдига, конкрет коллектив олдига конкрет вазифаларни қўйиш йўли билангина таъминлаш мумкин. Бу соҳада амалга ошириладиган ишларимиз талайгина. Қолоқ колхознинг илғорлар қаторидаги ўрнини мустаҳкамлаш учун барча зарур тадбирларни кўрамиз.

МЕТАЛЛ ЎРНИГА ПЛАСТМАССА

БЕРУНИЙ номидаги Тошкент политехника институти олимлари ва мутахассислари пахта териш машиналари барабанларидаги металл шпинделларни пластмассадан тайёрланган ана шундай деталь билан алмаштирдилар. Натижада барабан оғирлиги камайди, терим сифатини яхшилаш имконияти яратилди. Чигитнинг зарарланиши эса икки марта қисқарди. Бундан ташқари пластмассадан ишланган шпинделлар металлдан тайёрланганига қараганда анча арзонга тушаркан. Уни янгиси билан алмаштириш ёки ремонт қилиш ҳам қулай.

Ю. РОМАНОВ.

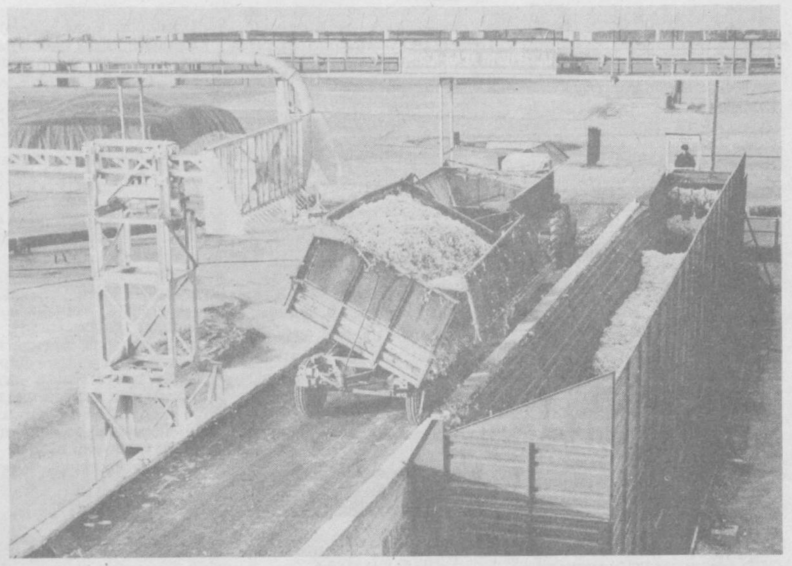

*

⊙ МАРКАЗИЙ пахта тозалаш саноати илмий-тадқиқот институтининг тажриба пахта тозалаш заводида хом ашёни қабул қиладиган янги қабул-транспорт қурилмасини синовдан ўтказиш туғалланди. Бу янгилик қўл меҳнатидан тўлиқ халос этади. Қабул бункерига тўкилган хом ашё тўппа-тўғри қайта ишлаш цехига ўтади. Унга 25 тонна пахта сиғади ва у бир йўла 8 та тележкага хизмат кўрсата олади. Суратда: янги қабул-транспорт қурилмаси ишламоқда.

С. Величкин фотоси.

(ЎзТАГ).

*

Халқ ҳофизлари

МУСИҚА САНЪАТИ ТАРҒИБОТЧИСИ

ТОШКЕНТнинг эски шаҳаридаги «Гулбозор» маҳалласи санъат шинавандаларига яхши маълум. Бу ерда истиқомат қилган ва ижод гулшанини ўз иқтидори билан безаган ажойиб халқ санъаткорлари — Тўйчи Ҳофиз, Шожалил Шоумаров, биринчи ўзбек театр рассоми Шоназир Шораҳимов, элнинг севимли хонандалари Шоқосим, Шоолим, Шоакбар Шожалиловлар ҳам мана шу маҳаллада камолга етганлар, наинки ўлкамизда, балки мамлакатимизда, ҳатто хорижий юртларда ҳам ўз санъатлари билан довруғ таратганлар.

Машҳур халқ созандаси, истеъдодли ҳофиз, бастакор, наққош ва музикали театримизнинг таниқли намояндаси Шораҳим Шоумаров ҳам «Гулбозор» маҳалласида дунёга келди ва умрининг охиригача шу ерда истиқомат қилиб, ижод этди. Шораҳим Шоумаровнинг таржимаи ҳолига назар ташласак, унинг ҳаёти ва ижтимоий аҳволи инқилобдан аввал ўлкада яшаб, ижод этган санъаткорларникига жуда ўхшаб кетишини, турмуш уринишлари ҳам ниҳоятда ҳамоҳанглигини кўрамиз.

Шораҳим Шоумаров 1876 йилда оддий бир дурадгор оиласида туғилди. Унинг отаси Шоумар ўзининг усталорлик санъати билан Тошкентдагина эмас, Бухоро, Қўқон, Марғилон, Наманганда ҳам яхши маълум эди. Унинг наққошлик ишлари мана шу шаҳарлардаги кўпгина салобатли бинолар жамолини безаб турарди. Шораҳим болалик чоғлариданоқ отаси ёнида юриб, наққошлик ҳунарини эгаллади ва ота-ўғил устозу шогирд бўлиб Туркистон ўлкасидаги қатор шаҳарларда бинокорлик ва наққошлик ишларини бажардилар. Мана шундай сафарлар чоғида у, айниқса, Фарғона воҳасидаги халқ санъаткорлари иштирокида ўтадиган мусиқа базмларида, аския кечаларида тез-тез бўлиб, хассос созандалар, халқ ҳофизлари ва бастакорларига ҳавас билан қаради.

Унинг санъатга бўлган меҳри камол топишида машҳур санъаткор Тўйчи ҳофиз Тошмуҳамедов катта роль ўйнади. Ҳофиз Шораҳимга ўзбек халқ куйлари, ашулалари ва мақом йўлларини ўргатди. Кейинчалик эса Шораҳим Тўйчи ҳофиз ташкил этган санъаткорларга қўшилди ва Шобарот, Шожалил каби созанда-ю хонандалар билан бирга ўз иқтидорини санъат ихлосмандлари орасида намойиш эта бошлади. «Гиря I, II», «Дугоҳ», «Чоргоҳ», «Тошкент ироқи» каби асарлар унинг ижросида элга жуда манзур бўлди.

Шораҳим Шоумаровга Фарғона, Тошкент мақом йўлларини ўзлаштиришда Тўйчи Тошмуҳамедов билан бирга машҳур халқ ҳофизлари ва созандалари Абдуқаҳҳор, Мадумар, Мирзақосим ҳофизлар, Ёдгорхўжа танбурчилар катта таъсир кўрсатдилар. Шораҳим Шоумаров ижросидаги ашулаларда, танбурда чертган куйларида захматкаш халқнинг асрий орзу-ниятларига ҳамоҳанг бўлиб, уларда юксак инсоний фазилатлар, ҳақиқий муҳаббат, кишиларга садоқат, ҳалоллик улуғланарди, жаҳолат, тошмеҳрлик, адолатсизлик қораланарди, табиат гўзаллиги, маҳбубларнинг орази куйланарди.

Эркин ҳаёт келишини зориқиб кутган заҳматкаш эл қатори тараққийпарвар халқ санъаткорлари, шу жумладан, Шораҳим Шоумаров ҳам буюк Октябрь инқилобини зўр қувонч билан кутиб олди. Энди унинг ва ўзига ўхшаш халқ санъаткорларининг хуррам ҳаёт кечириши, эркин ва самарали ижод қилишига нурли йўл очилди. Шораҳим ўз маслакдошлари сингари янги турмуш ва янгича маданият бағрига отилди, у дастлабкилар қаторида Тошкентда ташкил этилган «Санои нафиса» уюшмасига аъзо бўлиб кирди ва 1918 йилда Тошкент халқ консерваториясини ташкил этишда фаол қатнашди. Ушбу мусиқа дорилфунунида хонандалик ва созандалик санъатидан дарс берди.

Ўзбекистонда мусиқа маданиятини ривожлантиришда ҳамда санъат мутахассисларини тарбиялаб етиштиришда, халқ ижодини кенг тарғиб этишда ушбу дорилфунуннинг хизмати бениҳоя каттадир. Мазкур халқ консерваториясида ажойиб устод санъаткорлардан Тўйчи Тошмуҳамедов, Ғулом Зафарий, Абдусоат дуторчи, Мирвоҳид танбурчи, композитор Успенский ҳамда Хамзин, Поликарповалар машғулотлар ўтказиб, дарслар бердилар. Дорилфунунни тамомлаб, етук маданият арбоблари сифатида танилганлар қаторида — профессор Илёс Акбаров, Ўзбекистон ССР халқ артисти Саиджон Каланов, республикада хизмат кўрсатган артистлар Абдумутал Абдуллаев, Зокирхон Содиқов, Неъмат Дўстхўжаев, олим Субутой Долимов, таниқли шоир ва маданият арбоби Боту ва бошқалар бор эди. Улар Шораҳим Шоумаровдан ҳам сабоқ олдилар, устоднинг бой тажрибаси ҳамда мусиқанавислик истеъдодидан баҳраманд бўлдилар. Шораҳим Шоумаровни Ўзбекистон ССР халқ артисти, академик Юнус Ражабий, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, таниқли бастакор Фахриддин Содиқов, Ўзбекистон ССР халқ артисти, бастакор Имомжон Икромов, республикада хизмат кўрсатган артистлар Ризқи Ражабий, Пўлат Раҳимовлар ҳам ўзларининг устози деб билардилар.

Шораҳим Шоумаров ёш авлод ичидан ажойиб санъаткорлар етишиб чиқишига катта таъсир кўрсатди. Устоднинг бевосита иштироки ва таъсирида севимли халқ ҳофизлари Шоқосим, Шоолим, Шоакбар Шожалиловлар, Ўзбекистонда биринчи театр рассоми, хизмат кўрсатган санъат арбоби Шоназир Шораҳимов, режиссёр Шокарим Шораҳимов, шу кунларда Алишер Навоий номли Катта театрнинг бош рассоми, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби, республика Ленин комсомоли мукофоти лауреати Туйғун Шораҳимовлар санъатга қадам қўйдилар ва вояга етдилар, ўз иқтидорлари ва юксак санъатлари билан эл ҳурматини қозондилар.

Шораҳим Шоумаров Ўзбекистонда Октябрь инқилоби туфайли майдонга келган янгича шакл ва мазмундаги театр санъатининг ташкил топиши ва ривожланишида, айниқса, музикали драманинг камол топишида катта фаоллик кўрсатди. 20-йиллар бошида мана шу хайрли ишга асос солина бошланди. Бу жараёнда «Фарҳод ва Ширин» саҳна асарининг майдонга келиши ниҳоятда катта аҳамият касб этди. Мана шу даврга келиб атоқли ўзбек шоири ва драматурги Шамсиддин Шарафиддинов — Хуршид А. Навоийнинг «Фарҳод ва Ширин» достони асосида саҳна асари яратди. Шораҳим Шоумаровнинг бевосита иштироки билан ушбу музикали драмага куй басталанди. Ўз навбатида бу ижодий изланишлар ўзбек саҳна навоийномасига асос солиш палласи эди.

Шораҳим Шоумаров Хуршид билан жуда катта ва мураккаб ижодий изланишлар олиб борди. Ушбу саҳна асарига ўзбек классик ва халқ куйларининг энг жонли ва ширалилари, дардли ҳамда сержилолилари, қалбларни тўлқинлантирадиганлари саралаб олинди.

«Фарҳод ва Ширин» музикали саҳна асари, гарчанд 20-йиллар бошидаёқ тайёр бўлган бўлса-да, бироқ уни саҳнага олиб чиқиш мумкин бўлмади, чунки у пайтларда хотин-қизлар ролини ижро этадиган ўзбек артисткалари етишиб чиқмаган эди. Асар 1922 йилда Тошкентдаги «Колизей» томоша биносида намойиш этилди ва муваффақият қозонди. Асардаги образларни Сайдимаъруф Каримов (Фарҳод), Саидазим Усмонов (Ширин), Умаржон Исмоилов (Моҳинбону), Вали Бурхонов (Ёсуман) каби ёш истеъдодли артистлар яратдилар.

«Фарҳод ва Ширин» шундан сўнг қатор театрларда қўйилди. 30-йилларга келиб у композитор В. А. Успенский томонидан нотага ёзиб олинди ва қайта ишланди. У 1930 йилда 1-Бутуниттифоқ театр олимпиадасида, 1937 йилда эса Хуршид ва Успенский вариантида Москвада ўтган Ўзбекистон санъати декадасида зўр муваффақият билан намойиш этилди. Асардаги бош ролларни Карим Зокиров, Бобораҳим Мирзаев (Фарҳод), Ҳалима Носирова (Ширин), Қориёқубов (Хисрав), Лутфихоним Саримсоқова (Ёсуман) ва бошқа атоқли санъаткорлар ижро этиб, олқишларга сазовор бўлдилар. 1957 йилга келиб, бу асар асосида опера ҳам яратилди, унга муаллиф сифатида Г. Мушель ҳам қўшилди.

Шораҳим Шоумаровнинг «Лайли ва Мажнун», «Ҳалима» каби музикали драмаларга куйлар танлаб, музика басталанишида ҳам хизматлари бениҳоя каттадир. Ш. Шоумаровни музика санъатимиз хазинабонларидан деб атасак, сира хато қилмаймиз. У халқ мусиқий меросининг чинакам билимдони ва жонкуяр ташвиқотчиси эди. 1924—1947 йиллар мобайнида Ш. Шоумаров Ўзбекистон ССР халқ артисти, фольклорчи-этнограф, профессор В. А. Успенский билан ҳамкорликда жуда катта ижодий ишни амалга оширди. Машҳур ҳофиз ижросида Фарғона — Тошкент мақом туркумлари («Дугоҳ Ҳусайни», «Чоргоҳ», «Баёт», «Шаҳноз — Гулёр») ёзиб олинди.

30—40-йилларда хассос санъаткор ўзбек халқ чолғу асбоблари — ғижжак, дутор, танбурларнинг жаранглаш хусусиятларини янада ривожлантириш борасида жиддий ижодий изланишлар олиб борди. Ўзи ҳам янги созлар яратиш йўлида самарали ишлар қилди. Бунга мисол сифатида ихтирочи созанда яратган «Октябрин» номли жарангдор ва нақшинкор созни кўрсатиб ўтиш мумкин. У ҳанузгача Москвадаги музика санъати музейида сақланади.

Шораҳим Шоумаровнинг мусиқа ва театр санъатимиз, ижрочилик маданиятимизни ривожлантиришдаги катта хизматлари юксак баҳоланди. 1944 йилда унга «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берилди.

Атоқли ҳофиз, созанда, бастакор, театр санъати намояндаси, билимдон устод ва маданий меросимизнинг жонкуяр тарғиботчиси таваллудига бу йил 110 йил тўлди. Ш. Шоумаров 96 ёшида оламдан ўтди. Аммо унинг номи санъатсевар халқимиз қалбида мангу барҳаётдир.

Б. НАСРИДДИНОВ,
театршунос.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

• МАМЛАКАТЛАР • ОДАМЛАР • ВОҚЕАЛАР •

СОВЕТ ПАВИЛЬОНИГА ОЛТИН ДИПЛОМ ТОПШИРИЛДИ

ДЕҲЛИ, 2 декабрь. (ТАСС). Халқаро савдо ярмаркаси ишида актив иштирок этганлиги ва ғоят ёрқин, сермазмун экспозицияси учун совет павильонига олтин диплом топширилди. Ярмарка ташкилотчиларининг фикрича, унда СССР ғоят муваффақиятли ва самарали иштирок этди. Ўн беш кун давомида Ҳиндистон савдо-саноат доираларининг кўплаб вакиллари, Ҳиндистон пойтахтининг ўн минглаб меҳмонлари ва аҳолиси 200 дан ортиқ совет саноат корхонасининг маҳсулоти билан танишди.

«Ҳиндистоннинг ишончли ва синалган дўсти бўлган СССР Ҳиндистон иқтисодий потенциалини қарор топтиришга бебаҳо ҳисса қўшди, — деди ТАСС мухбири билан суҳбатда Ҳиндистон план комиссиясининг аъзоси Обид Ҳусайн. — Жадал иқтисодий ривожланиш йўлидан бораётган мамлакатларимиз савдо-иқтисодий муносабатларни янада ривожлантириш, савдо маҳсулотлари турларини кўпайтириш учун катта имкониятларга эгадирлар. Тенг ҳуқуқлилик ва ўзаро фойдали асосга қурилаётган Ҳинд—Совет ҳамкорлиги муттасил чуқурлашиб ва ривожланиб боришига аминман».

СМОЛЯН ШАҲРИДА ЎЗБЕКИСТОН РАССОМЛАРИ КЎРГАЗМАСИ ОЧИЛДИ

СОФИЯ, 2 декабрь. (ТАСС). Смолян шаҳрининг округ бадиий галереясига келаётган киши Совет Ўзбекистонининг ранго-ранг ва ўзига хос олами билан ошно бўлади. Бу ерда Ўрта Осиёдаги ана шу республика 20 рассоми тақдим этган 25 ранг тасвир полотносидан иборат кўргазма очилди. Кўргазма Смолян шаҳри меҳнаткашларини 18 миллион нафар халқнинг ўзига хос турмуш тарзи, шодлик уфуриб турган тўй-томошалари, байрамлари билан таништирди.

Болгар—Совет дўстлиги умумхалқ комитети уюштирган бу кўргазмани округ меҳнаткашлари қизиқиб томоша қилмоқдалар.

КХДР ҲАВО ЧЕГАРАСИ ЯНА БУЗИЛДИ

ПХЕНЬЯН, 2 декабрь. (ТАСС). ЦТАК ахборот агентлигининг хабарига кўра, 1 декабрь куни Американинг разведкачи самолёти республиканинг шарқий қирғоғидаги Косон шаҳридан сал нарида КХДРнинг территориал сувлари тепасида ҳаво чегарасига, шунингдек республиканинг ғарбий қирғоғи туташиб кетган денгиз устида ҳаво чегараларига бостириб кирган.

Ноябрь ойининг ўзидагина, деб таъкидлайди агентлик тўққизта ана шундай разведка мақсадидаги парвозлар қайд этилди. АҚШнинг узлуксиз давом этаётган ҳаводаги иғвогарликлари Пентагон Корея ярим оролининг жанубида ядро зарядларини элтишга қодир бўлган «Лэнс» оператив-тактик ракеталарни жойлаштириш ниятини очиқ ошкор этган бир пайтда содир бўлмоқда. Бу ҳатти-ҳаракатларнинг барчаси Америка империализмининг Кореядаги ҳарбий тайёргарлиги ниҳоятда хавфли босқичга кирганлигини кўрсатади, деб таъкидлайди ЦТАК агентлиги ўз хабарида.

ПАП АГЕНТЛИГИНИНГ ХАБАРИ

ВАРШАВА, 2 декабрь. (ТАСС). ПАП агентлигининг хабар қилишича, ПХР хавфсизлик хизматининг ходимлари қўпорувчилик ишлари учун мўлжалланган катта туркумдаги полиграфия ва электрон асбоб-ускуналарини яширинча Польшага олиб кириш йўлидаги уринишнинг пайини қирқдилар. Польшанинг Свиноуйсьце шаҳридаги чегара пунктида ушланган ва Швеция граждани бошқарган юк автомобилида бир неча ўнлаб нусха кўпайтирувчи аппаратлар ва офсет ускуналари, минглаб матрицалар, компьютер босма машиналари, алоқа воситалари, шу жумладан, базавий радиостанция, бир неча минг нусха тақиқланган адабиёт топилди.

Хабарда айтилишича, мазкур иш юзасидан тергов олиб борилмоқда.

ПОКИСТОННИНГ ИҚТИСОДИЙ ҚИЙИНЧИЛИКЛАРИ

ДЕҲЛИ, 2 декабрь. (ТАСС). Покистон иқтисодий танглик янада чуқурлашиш хавфи олдида турибди. Мамлакатнинг планлаштириш ва тараққиёт министри Маҳбубул Ҳақ миллий ассамблеяда сўзлаб буни бўйнига олди. ПТИ агентлигининг хабар беришича, Покистоннинг АҚШга ва бошқа Ғарб мамлакатларидан бўлган давлат қарзи кўпайиб, ҳозир астрономик даражага чиққанлиги натижасида экономикада оғир аҳвол вужудга келганлигини айтди. Ҳар йили Покистон хазинасининг олган қарзлар процентининг ўзига 40 миллиард рупийга яқин пул тўлаб туришига тўғри келмоқда.

ЧИЛИ СИЁСИЙ МАҲБУСЛАРИ ОЧЛИК ЭЪЛОН ҚИЛДИЛАР

БУЭНОС-АЙРЕС, 2 декабрь. (ТАСС). Чилидаги 500 нафардан кўпроқ сиёсий маҳбус очлик эълон қилди. Маҳбуслар диктаторлик режимининг оппозиция вакиллари катта бир группасидан яна қонли ўч олиш ниятида эканлигига қарши норозилик билдирмоқдалар. Яқинда ҳарбий трибунал уч кишини ўлим жазосига ҳукм қилган эди. Қаршилик ҳаракатининг яна 16 курашчиси олий жазога ҳукм қилиниш хавфи остида турибди. Булар орасида диктаторга яқинда қилинган суиқасд қатнашчиларидан 9 киши бор.

Японияда АҚШнинг қатор ҳарбий ҳаво базалари жойлашган. Бу базалардан ҳарбий самолётлар тинмай ҳавога кўтарилиб туради. Суратда: АҚШ ҳарбий самолёти Мисава шаҳри устида.

ТАСС фотохроникаси.

ФИЛОФОНИСТЛАР КЛУБИ

Жазда, рок-н-роллда қандай янгиликлар бор, «Металлистлар» кимлар, ҳозирги кунда қайси эстрада группаси кенг оммалашган? Ана шу ва бошқа саволларга филофонистлар — грамм-пластинкалар коллекционерлари клубидан жавоб топиш мумкин. Клуб Тошкентдаги тўқимачилар Маданият саройида ташкил этилган бўлиб, республикада шу турдаги биринчи ҳаваскорлик бирлашмасидир.

Клуб уставига кўра, пластинкаларни сотиш қатъиян ман этилади, уларни фақат алмаштириш мумкин. Асосий вазифа совет ва чет эл классиклари, замонавий музиканинг энг яхши намуналарини пропаганда қилишдан иборат. Клубда ўтказиладиган «Музикали жумаликларда» музикадаги янги оқимлар тўғрисида, совет ва чет эл эстрада коллективлари ҳамда солистларининг ижоди ҳақида ҳикоя қилинади. Клуб Тошкент музика уйи билан қалин ҳамкорликда ишламоқда. Мутахассисларнинг малакали маслаҳатлари ёшларга айрим хонандалар ва музика коллективларининг ижоди мазмунини тўла тушуниб етиш, ҳақиқий санъатини Ғарбнинг ясама музикаларидан ажратиб олишни ўрганиш имконини беради.

Клуб ёшлар дам олиш вақтларини ўтказиш учун оммавий жойга айланиб бормоқда — эндиликда унда 150 йигит ва қиз қатнашмоқда.

(ЎзТАГ мухбири).

Бизнинг ахборот

ОҚ ЙЎЛ, ЙИГИТЛАР!

Шу куни Оҳангарон районидаги Эйвелик посёлкасининг Горький номли 10-ўрта мактаби зали ҳар қачонгидан ҳам гавжум бўлди.

Бу ерда мактабнинг собиқ ўқувчиларини Совет Армияси сафига кузатиш кечаси ўтказилди. Кечада Улуғ Ватан уруши ҳамда меҳнат ветеранлари, ота-оналар, педагог ва ўқитувчилар, Афғонистон Демократик Республикасида хизмат қилиб қайтган интернационал жангчилар иштирок этишди.

Оталиқдаги махсус темирбетон буюмлари ва конструкциялари комбинати ишчилари номидан чақирилувчиларга эсдалик совғалари топширилди. Чақирилувчилар эса билдирилган ишончни оқлаш, оталар анъаналарига содиқ бўлишга ваъда бердилар. Учрашув сўнггида мактаб ўқувчилари ижросида концерт программаси намойиш этилди.

М. МУЗАФФАРОВА, жамоатчи мухбир.

ЯНГИ КИТОБЛАР УЙИ

ТОШКЕНТ районидаги Кўктерак қишлоғида янги китоблар уйи очилди. Замонавий усулда қад ростлаган бу бино эндиликда район аҳолисига янги адабиётларни харид қилиш имконини беради. Келес қишлоқ матлубот жамиятига қарашли бу савдо шахобчаси ҳар ойда 10 минг сўмликдан зиёд турли адабиётларни реализация қилади.

— Иш бошлаганимизга кўп бўлмаса-да, лекин ҳозирнинг ўзида ҳар куни 200 дан ортиқ кишига савдо хизмати кўрсатаяпмиз, — дейди китоблар уйи мудири Н. Валеева. — Келгусида янги нашрларни, аҳоли талаби юқори бўлган адабиётларни кўплаб келтиришимиз шубҳасиз, бу келадиган китобсеварларни хурсанд этади.

СУҒД МАДАНИЯТИНИ ЎРГАНИБ

Кейинги йилларда ўзбекистонлик археологлар томонидан уюштирилган қатор экспедициялар давомида кўплаб топилмалар аниқланиб, илмий йўсинда таҳлил қилинди. Шу ўринда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзоси, санъатшунос Г. А. Пугаченкованинг самарали изланишларини кўрсатиб ўтиш мумкин.

Самарқанд яқинида олиб борилган илмий экспедиция вақтида унинг бошчилигида қилинган ишлар археологик жиҳатдан ўзига хос муҳим аҳамиятга эга бўлди.

Бу ва шу каби кўплаб тадқиқотлар олиманинг «Қадимий суғд маданияти ҳақида янгиликлар» номли мақоласида ўз ифодасини топди. Мазкур илмий иш жаҳон аҳамиятига эга бўлган нашр — «Маданият обидалари. Янги кашфиётлар» йилномасининг навбатдаги сонида чоп этилди. Ленинграддаги «Наезко» нашриёти босиб чиқарган бу нашрни СССР Фанлар академияси ҳузуридаги жаҳон маданияти тарихи илмий кенгаши босмага ҳозирлади.

А. АЛИЕВ.

ТАРБИЯЧИЛАР УЧУН

МАКТАБГАЧА тарбия муассасалари педагогика билим юрти студентлари учун Қорасув массивида 240 ўринли янги ётоқхона қуриб битказилди. Барча қулайликларга эга бўлган бу шинам ётоқхонани «Главташкентстрой»нинг 4-трестига қарашли 18-қурилиш бошқармасидан Раҳим Муқсимов етакчилигидаги бригада қурувчилари бунёд этишди.

О. МАҲМАЮСУПОВ.

⊙ ЎН олти кун давомида Ангола ва Конгода ўтган Совет Иттифоқи кунлари ростмана дўстлик шодиёналарига айланди. Республикамиз вакиллари ҳам бу мамлакатлар раҳбарлари, жамоатчи ташкилотлари томонидан самимий кутиб олиндилар.

Ўзбекистонда тайёрланган гиламлар, қўли гул усталар томонидан яратилган кулолчилик буюмлари, болалар чизган ёрқин расмлар, республикамиз ҳаётини кўрсатувчи суратлар қўйилган кўргазма заллари ҳамиша гавжум бўлди.

СУРАТЛАРДА: (юқорида) «Тошкент» мебель ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчиси Мавлуда Миразизова ҳамда Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг таржимони Маъмура Азимовалар Ангола ҳарбий хизматчиларига республикамиз ҳақида гапириб бермоқдалар. Конго жамоатчилигининг вакиллари Ўзбекистонга бағишланган виставкани томоша қилишмоқда. (Пастда).

Ф. Қурбонбоев фотолари. (ЎзТАГ).

ОБЛАСТИМИЗ ШАҲАР ВА РАЙОНЛАРИДА

ҲОВЛИ ТЎЙЛАРИ

Янгийўл шаҳридаги Ленин номли массив йилдан-йилга обод бўлиб, чирой очиб бормоқда. Бу ерда турар-жой бинолари, савдо шахобчалари, маданият масканлари барпо этилмоқда.

Яқинда 109 ҳамда 365-кўчма механизациялашган колонна бунёдкорлари 48 оилага мўлжалланган тўрт қаватли турар-жой биносини фойдаланишга топширдилар. Бу уйда Усмон Юсупов номли агросаноат бирлашмасининг консерва заводи ишчиси В. Бутенко, қишлоқ хўжалиги деталлари заводи ишчиси Х. Бекчинтоева, Улуғ Ватан уруши иштирокчиси Ў. Қурбонов каби кўплаб оилалар ҳовли тўйларини нишонлашди.

КИЧКИНТОЙЛАРГА АТАЛГАН

Чирчиқдаги пойабзал фабрикасининг биринчи филиалида кичкинтойлар учун янги хил маҳсулотнинг дастлабки партияси ишлаб чиқарила бошланди. Бу мактаб ёшидаги болаларга мўлжалланган уй шиппакларидир. Улар драпдан тайёрланиб, юз қисмига сунъий газламадан жило берилмоқда.

КУТУБХОНА ДОИМ ГАВЖУМ

Коммунистик районидаги «Правда» колхозининг марказида жойлашган кутубхонага хўжалик меҳнаткашлари тез-тез келадиган бўлиб қолдилар. Ҳозирги пайтда кутубхона фондида 11 минг нашр бўлиб, у тобора кўпайиб бормоқда. Ҳар ойда бу ерга 150—200 га яқин янги китоблар келтирилаётир. Китобсеварлар сафи ҳам ортмоқда.

Яқинда бу ерда хўжаликда қарийб 30 йилдан бери меҳнат қилаётган Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Цой Чен Сен билан учрашув бўлиб ўтди. Шундан сўнг хўжалик бадиий ҳаваскорлик коллективи ветеранга бағишланган концерт программаларини намойиш этдилар.

М. ДОКТОРОВ.

ЧОРВАДОРЛАР ҲУЗУРИДА

ЧОРВАДОРЛАР учун масъулиятли давр — қишлов давом этаётган бир пайтда Оҳангарон районида агитпоезд ташкил этилди. Агитпоезд составига «Билим» жамияти район ташкилотининг лекторлари, медицина, савдо ходимлари киритилган. Улар чўпонлар ҳузурида бўлиб, намунали хизмат кўрсатмоқдалар, турли лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Яқинда агитпоезд қатнашчилари Ворошилов ва Собир Раҳимов номли совхозларда бўлишди. Медицина ходимлари чорвадорларни комплекс кўрикдан ўтказдилар, пропагандистлар эса «Ислом ва хотин-қизлар» мавзуида лекция ўқидилар.

Р. ЙЎЛЧИЕВА.

ЛУҚМА

ҲУКМ ҚАЧОН ИЖРО ЭТИЛАДИ?

«КАВКАЗ АСИРАСИ» фильм-комедиясида ошиқ йигит Шурик қандай вазиятда жиннихонага тушиб қолганлиги воқеасини ҳурматли газетхонлар эслаб қолишган, албатта. Қарангки, Тошкентда бўлиб ўтган бир воқеа худди ўша вазиятни эслатди. Фақат фарқи шуки, фильмда коммунал хўжалик бўлимининг мудири руҳий касалликлар шифохонасига телефон қилган бўлса, биз ҳикоя қилаётган воқеада боғча мудираси қўнғироқ қилди...

Март ойининг сўнгги кунлари эди ўшанда. Тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли «Ғунча» болалар комбинати дарвозасидан махсус санитария машинаси кириб келди:

— Бемор қани? — сўради врач.

— Қанақа бемор? — ҳайрон бўлишди тарбиячилар.

— Биз 2-руҳий касалликлар клиник шифохонасиданмиз. Ҳозиргина қўнғироқ қилдинглар-ку.

Шу пайт комбинат мудири Матлуба Ғаффорова ўз кабинетидан чиқиб келди:

— Ҳа, сизларни чақирганмиз. Бемор ҳақида мана, биз маълумот берамиз.

Мудира ўз кабинетида бўлиб ўтган қисқагина суҳбат пайтида врачга комбинатда тарбиячи бўлиб ишловчи Д. Боязитова кейинги кунларда «ғалати» бўлиб қолгани, ҳаракат ва гапларида руҳий касаллик аломатлари кўринаётгани ҳақида гапириб берди. Шундан сўнг ҳамманинг, шу жумладан барча боғча болаларининг кўз ўнгида тарбиячи Д. Боязитовани санитария машинасига чиқариб олиб кетишди. Тарбиячилар ҳам, болалар ҳам ҳайрон: наҳотки туппа-тузук ходим даб-дурустдан руҳий касалга чалиниб қолган бўлса?!

Бўлиб ўтган бу воқеадан фақат М. Ғаффоровагина хурсанд эди, холос. Гап шундаки, бундан бир неча кун илгари унинг қонунга хилоф хатти-ҳаракатлари, мансабини суиистеъмол қилаётгани ҳақида тегишли органларга сигнал тушиб, прокуратура тергов ўтказган эди. Бояги тарбиячи орган ходимларига бор воқеани очиқ айтиб берган эди. Мудира эса, аввало ҳақгўй тарбиячидан ўч олиш учун руҳий касалга чиқарса, бундай «бемор» берган кўрсатма қонун бўйича инобатга олинмаслигини кўзлаб, қолаверса, мудирага қарши гапларни яширмай, очиқ айтадиган бошқа ходимларга сабоқ бўлади, деган мақсадни кўзлаган эди. Лекин у ниятига етмади: Д. Боязитованинг соппа-соғ эканлиги аниқланди.

«Ғунча» болалар комбинати мудираси меҳнатсиз даромад топиш йўлларини анча «ўзлаштириб» олгани очилиб қолди. Чунончи: маош тарқатиш вақтида тўлов ведомостларини тартибга хилоф равишда ўз қўлига олган М. Ғаффорова ходимларга тегишли пуллардан чегириб қолишни одат қилди. Тарбиячи Д. Боязитовага ведомостда ёзилган 120 сўм ўрнига 50 сўм берди. М. Мусаева, Г. Федюкина, Н. Яминоваларнинг ҳам маошларидан бир қисмини ўзига олиб қолди.

Бундан ташқари М. Ғаффорова комбинатда энага бўлиб ишловчи Н. Носиржоновани деярли ўз уйининг ходимасига айлантириб олди. Маошни эса комбинат ҳисобидан тўлайверди. Комбинатга махсус йўлланмаси бўлмаган болаларни ҳам ўзи истаса қабул қилиб олаверди.

Хуллас, жамоат вакиллари берган сигнал тасдиқланди. С. Раҳимов район халқ суди 1985 йил 6 февралда М. Ғаффоровани Ўзбекистон ССР Жиноят Кодексининг 149-моддасига биноан икки йил муддатга озодликдан маҳрум этиш тўғрисида ҳукм чиқарди. Ҳукмнинг ижроси Жиноят Кодексининг 441-моддасига мувофиқ бир йилга кечиктирилди. Бу ҳақда Октябрь районининг тегишли органларига, хусусан район Совети ижроия комитетининг кузатув комиссиясига расмий ҳужжатлар юборилди.

Аммо ҳукм ижросини бир йилга кечиктириш тўғрисидаги қарор муддати шу 1986 йилнинг февраль ойида тугаган бўлишига қарамай, суднинг асосий ҳукми ҳамон ижро этилгани йўқ. Жиноятчи М. Ғаффорова ҳеч қаерда ишламай, жазосиз юрибди.

Нима учун? Халқ депутатлари Октябрь район Совети ижроия комитетининг кузатув комиссияси ва суд ҳукмини ижро учун қабул қилган район ички ишлар бўлимининг ахлоқ тузатиш ва ишга жойлаштириш инспекцияси нега лоқайдлик қилишяпти? Суд ҳукмининг ижроси шу пайтгача чўзиб келинишининг боиси нимада?

Биз ана шу саволлар остидаги жумбоқнинг тезроқ ечилиши ва ҳақиқатнинг қарор топишини истаймиз.

С. ЗОКИРОВА.

ҲАР ТЎҒРИДА

ЙИГИРМА АСРЛИК

«ФЕРГАНАГИПРОВОДХОЗ» лойиҳалаш институтининг инженери В. Соютин область марказидан 6 километр нарида бронза даврига оид Фарғона водийсига хос бўлмаган ер ости йўлларидаги сағанани топди. Узоқ йиллар давомида тошлар орасида ётган бу қурилма бўлиниб кетган эди. Унинг таклифига биноан келган маҳаллий ўлкашунослик музейи ходимлари бу ердан олтин ва бронза безаклар, хўжалик буюмлари топишди.

Олимлар сақланиб қолган буюмлар икки минг йилдан аввал водийда яшаган бой чорвачилик қабилаларидан бирига тегишли, деб ҳисобламоқдалар. Безаклар ва тағи ясси сопол идишлар ҳамда бошқа топилмалар олдин ҳам бу ердаги қўрғонларда учраган. Бироқ, жанубий рус чўлларида кенг тарқалган ер ости дафиналари шу вақтгача Ўзбекистон территориясининг фақат Бухоро ва Хоразм областларида топилган эди.

(ЎзТАГ мухбири).

ЎҚУВЧИЛАР ТОПИЛМАСИ

Қашқадарё областининг Қорабайир посёлкасида яшовчи мактаб ўқувчилари — ака-ука Норқуловлар Муғантепа дўнгликларида сайр қилиб юриб, эски кўза топиб олишди. Унинг ичидан 710 дона эски танга чиқди.

Мутахассислар топилган кумуш дирҳамлар XII асрга тааллуқли эканлигини аниқлашди. Уларни 1141—1157 йилларда Самарқандда ҳукмронлик қилган қорахонийлар сулоласидан Иброҳим Ибн Муҳаммад зарб эттирган экан. Мазкур тангалар нумизмайтика — чақа-танга ва медаллар тарихини ўрганувчи фан учун ғоят ноёб ҳодисадир. Негаки, улар ер юзининг бир неча коллекциясида учрайди, холос.

(«Тошкент ҳақиқати»нинг навбатдаги сони 6 декабрда чиқади).

Редактор Н. НАСИМОВ.

• СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

СССР ТЕРМА КОМАНДАСИ —ШАХМАТ ОЛИМПИАДАСИ ҒОЛИБИ

Бирлашган Араб Амирликларида ўтказилган XXVII жаҳон шахмат олимпиадаси совет спортчиларининг ғалабаси билан тугади. Сўнгги якунловчи турда терма командамиз Польша шахматчилари билан куч синашди. Бу учрашувда тўрттала тахтада ҳам ғалаба қилишгина СССР командасига биринчи ўринни эгаллаш имконини берарди. Бир пайтда бошланган ўйинларни биринчи бўлиб Рафаэл Ваганян муваффақиятли якунлади. Кўп ўтмай А. Карпов ҳисобни оширди — 2:0. Шундан сўнг А. Юсупов ва Г. Каспаровлар ҳам команда учун зарур бўлган очколарни қўлга киритдилар.

СОВЕТ ШАШКАЧИЛАРИ УСТУНЛИГИДА

Гронингенда ўтаётган халқаро шашка бўйича жаҳон чемпионати ўйинлари қизғин паллага кирди. Барча совет шашкачилари қатори турнирда тошкентлик спортчи Н. Мишчанский ҳам муваффақиятли қатнашмоқда. У аввалига бразилиялик Ж. Леандрони мағлубиятга учратди, голландиялик Л. Клерк билан эса очкони бўлишиб олди.

Чемпионат тугашига икки тур қолди. А. Дибман ва А. Балякинлар 12 очко билан пешқадамлик қилмоқдалар. Н. Мишчанскийда 10 очко бор.

ҚАҲРАМОН ХОТИРАСИ УЧУН

Икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони С. Ковпак хотира турнирида 180 дан зиёд ёш, истиқболли эркин курашчилар иштирок этдилар. Ивано-Франковск шаҳрининг «Олимп» спорт комплексида 8 иттифоқдош республиканинг вакиллари куч синашдилар. Тошкентлик Р. Габрулин ўз вазнида турнир ғолиби деб топилди.

⊙ ТОШКЕНТдаги «Меҳнат резервлари» спорт комплексида бокс бўйича олий спорт маҳорати мактабининг биринчилиги бўлиб ўтди. Мусобақа ғолиблари март ойида ўтказиладиган СССР чемпионатида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритдилар. Суратда: 57 килограммгача бўлган вазнда А. Маҳсумов (оқ майкада) ва Ф. Тостонбоев («Динамо», Тошкент) учрашуви. Бу баҳсда бокс бўйича 8-болалар ва ўсмирлар спорт мактаби вакили А. Маҳсумов ғалаба қозонди.

А. Рисқиев фотоси. (ЎзТАГ).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ МЕҲНАТ БЎЛИМИ

«КАМГЭСЭНЕРГОСТРОЙ»ГА

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Қурувчи ихтисоси бўлган ва ҳар хил ишларни бажарувчи кишилар, ёлғиз эркаклар ва хотин-қизларни «Камгэсэнергострой» ишлаб чиқариш бирлашмасига УЮШГАН ҲОЛДА ИШГА ЮБОРАДИ.

Шартнома муддати—2 йил.

«Камгэсэнергострой» ишлаб чиқариш бирлашмаси Татаристон АССРнинг Елабуга шаҳрида такомиллашган ҳайдов транспортлари ишлаб чиқарувчи заводлар комплекси КамАЗ ва бошқа объектлар қурилишини олиб боради.

Уюшган ҳолда ишга борувчиларга сутка пули, иш жойига етиб бориш ва шартнома муддати тугаганидан кейин қайтиб келиш учун йўл ҳақи тўланади. Уюшган ҳолда ишга борувчилар у ерда ётоқхона билан таъминланадилар, кейинчалик навбати билан квартира бериладн. Доимий турар жойидаги уй-жой майдони банд этилади.

Маълумотлар олиш учун мурожаат этилсин: Ангрен, Олмалиқ, Бекобод, Чирчиқ ва Янгийўл шаҳарларида аҳолини ишга жойлаштириш бюроларига ва район марказларида шаҳар-район вакилларига, Тошкент шаҳрида—Привокзальная кўчаси, 30-уйга, меҳнат бўлимига мурожаат қилинсин: (1, 2, 5, 8, 9, 10, 24, 26-трамвайларнинг «Будённий кўчаси» бекати, 2, 3, 16, 22, 60, 80, 106-автобусларнинг «Вокзал» бекатлари). Телефон 55-74-77.

ДИҚҚАТ, СУРАТГА ОЛАМАН!

«ЭЛИКОН-35 С» ФОТОАППАРАТИ

Бу фотоаппаратнинг бир қатор афзалликлари бор; замонавий электрон схемаларда ўрнатилган автоматикаси (у суратга олинадиган жойнинг параметрларини белгилашдан ҳалос этади); оқ-қора ва рангли тасвирли 35-миллиметрли плёнкага сурат олиш имконини берадиган ўткир нурли катта бурчакли объективи бор.

Бу ичига ихчам импульсли ёритгич ўрнатилган мамлакатимизда ишланган дастлабки фотоаппаратдир.

«ЭЛИКОН-35 С» ихчам, замонавий чиройли ишланган. Фотоаппарат оғирлиги—250 грамм.

Баҳоси—90 сўм.

«РАССВЕТ» МАРКАЗИЙ РЕКЛАМА САВДО ТАШКИЛОТИ. «СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ (телефон 45-37-27).

ЮТУҚЛИ ЗАЁМ—БУ ҚУЛАЙ ВА ФОЙДАЛИ

1982 йилда чиқарилган давлат ички ютуқли заёми пул жамғармаларини сақлашнинг энг қулай ва фойдали формасидир. Мазкур заём облигацияларига ҳар йили ўйналадиган ва саккиз марта ўтказиладиган тиражлар бўйича ютуқлар тарзида фойда тўлаб борилади.

Заём бўйича облигацияларнинг ҳақиқий қиймати ҳисобга олинган ҳолда 50 сўмлик облигацияларга 10.000, 5.000, 2.500, 1.000, 500, 250 ва 100 сўмлик ютуқлар белгиланган.

Қиммати 25 сўмлик облигацияларга чиққан ютуқнинг ярми тўланади.

Омонат кассалари 2 та 50 сўмлик облигациядан иборат қиймати 100 сўмлик облигацияларни сотмоқдалар. Облигацияларга бир хил миқдорда—100, 250, 500 сўм ютуқ чиққан вақтда — икки номерли, қиймати 100 сўмлик облигациялар бўйича ютуқ чиққан сериянинг ҳамма номерларига тегишлича 200, 500, 1.000 сўм ютуқ тўланади;

облигация номерларидан бирига 500, 1.000, 2.500, 5.000 ёки 10.000 сўм ютуқ чиққан вақтда унинг иккинчи номерига 100 сўм ютуқ чиқади ва қиймати 100 сўмлик облигацияга тегишинча 600, 1.100, 2.600, 5.100 ёки 10.100 сўм ютуқ тўланади.

10.000 сўмлик ютуқ эгаси «Волга» ёки бошқа маркадаги енгил автомобилларни, 5.000 сўмлик ютуқ эгаси эса бошқа маркадаги автомобилларни навбатсиз сотиб олиш ҳуқуқига эга. Автомобиль қиймати ва ютуқ пули ўртасидаги тафовутни ютуқ чиққан облигация эгасининг ўзи тўлайди.

Давлат заёми облигацияларини сотиб олинг!

СССР ДАВЛАТ МЕҲНАТ ОМОНАТ КАССАЛАРИНИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ БОШҚАРМАСИ.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Ленинград цирки артистларининг гастроллари (4, 5/XII да 19.30 да; 6/XII да 16, 19.00 да).

«Ўзбекистон социал таъминоти» журнали редакцияси коллективи журналнинг катта редактори А. Каримовга онаси Бувинора КАРИМОВАнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ «Ташкентская правда»

ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ОБКОМА КОММУНИСТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ УЗБЕКИСТАНА И ОБЛАСТНОГО СОВЕТА НАРОДНЫХ ДЕПУТАТОВ

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

Редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748, масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750, БЎЛИМЛАР: хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; партия турмуши — 325778; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325556; қишлоқ хўжалиги — 325647; пропаганда — 337010, 325749; совет қурилиши — 325733; маданият — 325767; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325645; тунги навбатчи — 325553; эълонлар бўлими — 325727.